

СРПСКА АКАДЕМИЈА НАУКА

СПОМЕНИК

XCIX

ОДЕЉЕЊЕ ДРУШТВЕНИХ НАУКА

НОВА СЕРИЈА

1

БЕОГРАД

1950

СТАРИ СРПСКИ ЗАПИСИ И НАТПИСИ

ИЗ

СЕВЕРОИСТОЧНЕ БОСНЕ

Ради прикупљања различите историске и етнолошке грађе обишао сам, у току 1937 и 1938, знатан број места, све манастире српске и око педесет цркава у североисточној Босни. Ти су крајеви у нас уопште слабо проучавани и они су крили многе драгоцене српске старине, о којима се није ништа или се је знало врло мало. Једну врсту тих старина претстављају стари српски записи и натписи, којих сам нашао у приличном броју, а међу којима их има и таквих који су од ширег интереса и таквих који се тичу догађаја и личности из других области. Међу њима је на пр. и једини за сада познати сатеренски и савремени писани податак о буни дервентског попа Јовице 1834 године.

Намера ми је била да ову збирку објавим тек пошто она буде потпуна, тј. пошто обиђем све цркве и поједина важнија места у североисточној Босни у којима још нисам био. Нажалост, на такво употпуњавање ове збирке више се не може ни мислити. Јер, тешка страдања која су задесила српски народ и многе цркве 1941 године имала су као последицу и то да су уништене многе српске цркве и њихови инвентари. Због тога сам се решио да објавим ову своју збирку записа и натписа онакву каква је, тј. и не чекајући да се она употпуни. На то сам се решио утолико пре што су и многи оригинали тих записа упроштани (на пр. сви записи у Брчком, Зовику и др.).

Неки записи и натписи из ове области су већ објављени. То су разни натписи са стећака и неколики записи из цркава и црквених књига, који су унети у збирку пок. Љубе Стојановића. Такви записи и натписи нису уношени у ову збирку, сем оних случајева када се је радило о друкчијем читању и некој исправци или допуни.

У разрешавању скраћеница и у реконструисању оштећених записа и нејасних места ја сам, где је то било могућно, поступао на код нас уобичајени начин. У напоменама о томе где се налазе записи, ја сам, кад се је радило о књигама, наводио тачно наслов, место и годину издања књиге, где је год то могло да се утврди, сматрајући да ће и ти подаци бити од знатне користи за нашу културну историју.

1580

1. — Дѣто зпн.¹⁾

Натписи на певници у цркви Ломници. — Код Љ. Стојановића, Стари српски записи и натписи, само регистрован, под бр. 753.

1587.

2. — Си с(вѣ)ты и в(о)ж(є)ставны храмъ попатога попъ Ияковъ рѡд(шмъ) ѿ плѣмене Марийъ въ сп(а)сеніе себѣ и родителіемъ в лѣто зсе.

¹⁾ Пошто штампарија нема знака којим се обележавају хиљадице, бројеви су слагани без тога знака. Из истог узрока су и нека слова без дијакритичних знакова.

Натпис на доворотнику у цркви манастира Озрена. Текст тог натписа, а нарочито његона година (пошто с има бројну вредност 200, а с значи 90), био је предмет живог научног расправљања. Код Љ. Стојановића, бр. 793, није сасвим тачан препис.

1608

3. — † Изволеніемъ шца и поспѣшениемъ сына и сѣ(є)таго дѹха писа се саин вожеставни храмъ с(вѣ)таго і великаго мѣчѣника Георгіе і [-10] лет зрсі І ви настотателъ записі вр[о]монахъ игѹменъ Прохоръ и съ васемъ братиѣ манастирцкі. І ви на помоки Кѣвань 8

писаниє. Б(о)г да прости! Ямін! Писа и до-
върші многогрешни Іованнь, Іован і Никола
и Гевргіє њ... И ако сьгрѣшисмо штогоде,
молим ви се свѣм, братина наше, немоніте ни
клети, ера смо віле њ много страхова Ѡ Тѡ-
рака и Ѡ софте и Ѡ много зла ине...

Натпис изнад врата, у нартексу, цркве
Ломнице. На крају су могла бити само још
два слова. Натпис је објављен и код *Љ. Сшо-
јановића*, бр. 10102, по препису д-ра Ристе
Јеремића.

око 1608

4. — Прі смеренномѡ [с]тарцѡ [Ака]квю і
вратіамъ его писа многогрешны рабъ Х(рист)ѡ
Лѡггінн.

Запис, потпис чувеног српског уметника
Лонгина, на иконостасу цркве Ломнице.

1609

5. — † Сьзврши се сій с(вє)тѣѡ в(о)ж(є)ст[а]-
вны храм с(вє)т(а)го архієреѡ Х(ри)с(то)ва Нико-
ли прѣкровом и с(вє)тѣыми шравьмѣ зрзі, трѡу-
домъ и настоаніемъ шца игъмена кур Іѡ[а]квм[а]
сѡ вратіамі: д(ѡ)ховника Христофора, Іѡсѣфа
ієр[о]монаха, Гилнѣстра ієр[о]монаха, Исакіє
ієр[о]монаха, Генадіѡ ієр[о]монаха, Дамасквнѡ
ієр[о]монаха, Рѡвима ієр[о]монаха, Омодѡ
ієр[о]монаха, діаконъ і старцы с[вє]т[а]го
мѣс...

Натпис у цркви манастира Озрена. При
крају уситњен и збијен, недвршен. — Код
Љ. Сшојановића, бр. 984, са доста погрешака.

1609(?)

6. — Помѣни, Г(оспод)и, прѣзвитера Стра-
хињу.

Натпис на зиду у апсиди цркве манастира
Озрена, у ствари уметнички потпис познатог
црквеног сликара попа Страхине. Пошто је
сликање довршено 1609, вероватно је и овај
натпис из те године. (Код *Љ. Сшојановића*, под
бр. 985).

1693

7. — Да се з[на]: приде вл(а)д(и)ка Биса-
рионъ влѣто зса.

Запис на зиду лево од улаза у наос цркве
Ломнице. Последње слово је написано тако
рђаво да би се могло читати и као *л* (=30)
те би онда година била 1722, али је Висарион
био добробосански митрополит 1692 — 1708,
па друга могућност датирања отпада. — За-
пис је објављен и код *Љ. Сшојановића*, под
бр. 6003 и 7207, али је овде тачније преписан.

око 1700

8. — Сѡ ѡстоурѣѡнѡ игоуман Димитриє
пшпоу грѡ[ша]...

9. — Сѡ ѡстоурѣѡнѡ ѡн(и)ми ѡ мана-
стира Попѡр[а]че игоуменъ...

Записи у Литургијама Бож. Вуковића
(Млеци 1519), сада у цркви у Бијелој. Мана-
стир Папраћа страдао је крајем 17 века и
тада се је и народ из околине делом отселио
у Бос. Посавину. Претпостављам да је тада и
на тај начин и ова књига доспела у село Жа-
баре, одакле је после пренета у Бијелу.

1704

10. — Михѡ Тѡдѡровић наместира све-
того Арханѣла.

Запис на каменом доврѣтнику улазних врата
цркве Ломнице. — Пошто је година писана
арапским бројкама и обзиром на име „Михѡ“,
писац је врло вероватно из Приморја, можда
из манастира Св. Арханѣла на Крки.

1705

11. — Дѡта зсѣѡ зсѡ гр(є)шнѡ попѡ Гевргіє
монастирѡ Лѡвниѡс храмѡ с(вє)того велко
м(ѡ)ченика Х(ри)с(то)ва Гевргіѡ и попова.

Запис на зиду лево од улаза у наос цркве
Ломнице. — Објављен и у збирци *Љ. Сшоја-
новића*, под бр. 7342, али је овде тачније.
Други део записа, који је гласио: Да се зна
каде отвори црквѡ грешни ереи... лѣта зѣѣ,
више не постоји.

1709

12. — Да се зна каде приходи зде Меле-
тне иѣарѡ Бѡсни вл[в]и [ар]хидакон вл(а)
д(и)ке Бисариѡна мѣ[та] зсѣѡ.

Запис на зиду лево од улаза у наос цркве
Ломнице. — Објављен и у збирци *Љ. Сшоја-
новића*, бр. 7420, али година није потпуно
прочитана него само зѣ.. Има разлика и у
читању.

1710

13. — ...Алекса Ти...чевић 1710.

Запис на зиду између нартекса и наоса
цркве Ломнице.

1720

14. — Дѣта зсѡ пис а) Мнастѡнѡ зѡвом
Градѡнѡна вл[ш]чѡ и подрѡнѡ ѡ мнастирѡ ѡ
Гѣлиѡ, ѡ црквѡ, за свою дѡшѡ. То пис(а) прѣд
владикомѡ и прѣд кметѡи: да не има никѡ
ѡвилитѡ ѡ црквѡ, да мѡ ине прѡсто. И то
пис(а) рѡка дѡховника Рѡфима мѡс(є)ца (с)еп-
темриѡ д дѡнѡ.

1723

24. — **зсла Ристо.**

Запис на сев. зиду у нартексу цркве Ломнице.

Између 1723—1738

25. — **Сја книга глагољѣми џалтирѣ свецинопротоѣреѣ Марка Пашалића из вароши Броца под властѣю влаженѣишега г(оспо)д(и)на наши(га) влад[и]ке Доксотиѣ валеѣскаго ва источниѣ страни.**

Запис у веома оштећеном Псалтиру у цркви у Зовику. — Доситеј Николић био је епископ ваљевско ужички 1714—1738. Марко Пашалић је 1723 био још ђак (в. бр. 19).

око 1723

26. — **Мелентие, милостию Б(ог)а м[и]т[ро]политѣ давров(о)сн(ск)н Писа Ристо.**

Запис на зиду у апсиди цркве Ломнице. У збирци *Љ. Стојановића*, бр. 7796, датиран са 1731—1740, а Зах. Поповић је читао знатно друкчије.

1728

27. — **Приде Паіскъ сѣраиѣ[евац?]... зсла.**
Запис на зиду у нартексу цркве Ломнице.

1729

28. — **Да се зна: Ристо Попов ѣ Бирѣ љез. П(о)тѣписа Крсманѣ.**

Запис на зиду у нартексу цркве Ломнице. У збирци *Љ. Стојановића* бр. 7649. Потпис Крсманов је другом руком.

1731

29. — **Бистѣ велики потопѣ дрин(с)ки аџла анѣари ла данѣ, ѣвчи светаго Тривѣна.**

Запис у једном веома оштећеном Псалтиру у цркви у Зовику.

1740

30. — **Ex libris B. Somboriensis Anno Dni 1740.**

Место првобитног текста написано после ѣзго:

Petrus Vladich Mladexi Csepin...

Запис на књизи „Царскій путѣ“ од Ј. Максимовића (1709) у Српској народној књижници у Пурачићу.

1749

31. — **аџид. С(в)етая и вожественая книга глаголемн џалтирѣ: Ѡкѣпи га рѣѣз Божи Неѣдо Бѣкиѣз себе вечни поменѣ доѣд... живѣз**

и паки ѣславѣши. Цена би а (=1000) двѣ. П даѣ га на прочитаннѣ дѣкѣ Стеѣванѣ Бѣрѣђиѣз за покатаннѣ себе прѣд с(в)кою дѣшѣ.

Запис на Псалтиру (без почетка) у проте Ст. Душанића у Прибинићу.

1758

32. — **Сја кнѣга Теодора Стеѣфанова но(в)ѣмра 768, Теодора Стеѣфанова Гологлаѣца, иконописца. Кѣпи е ѣ Новомѣ Сладѣ ѡд старѣ протинице за грошѣ, при свето... архѣерею Бисарионѣ Павловичѣ вачкомѣ и сгарскомѣ аџ58, аџн8.**

Запис на Апологији (Чернигово 1716) у г. Јована Зечеѣића, свештеника у Возућој.

1761

33. — **Зѣе приде диалон¹⁾ вл(а)д(и)ке Баси-лиѣ сараѣв[ски] митрополитѣ Писеј аџѣа²⁾**

Запис на зиду лево од улаза у наос цркве Ломнице.

34. — **Зѣе приде... Треѣвинаѣ аџѣа:**

Запис на каменом доѣратнику улазних врата цркве Ломнице. Име тог треѣѣињског калуђера је дугачко, али се никако није могло да прочита.

1762

35. — **Сја в(о)жествена [книга]... 1762 года... Сѣангелнѣ ер о)монаѣа Гоѣфронна Х(и)-ландарца. Кѣпи за десѣтѣ гроша.**

Веома оштећен запис на Новом заѣту (без насловног листа) у цркви у сѣлу Осѣјечанима.

1763

36. — **Снѣ писаннѣ начѣрта попѣ Теодорѣ Протопопиѣз 1763.**

Запис на зиду у апсиди цркве Ломнице.

1764

37. — **[Сја книга] зѣомаѣ Јермол[огіѣ] цркѣ с(в)ѣтаго Арѣистра[тига] Миѣхила и Га-врила и проч[иѣ] силѣ невѣснѣѣз вѣ сѣлѣ Изѣиѣѣк... Кѣпи сѣ изѣ касѣ цркѣвнѣ в лѣт Г(оспо)днѣ 1764, ѣерѣара... Писа сѣ книга сја Јермология мнѣю Теодоромѣ Станѣѣѣмз внѣшнимѣ Магистѣромѣ Изѣишкимѣ, житѣлѣѣмз из мѣста Хоѣока.**

¹⁾ Сасѣм нејасна рѣч. Можѣа треѣба да буѣе Данаил, наѣо се је зѣаѣ јѣдан сараѣѣвски таѣашњи дѣскал.

²⁾ Митрополит Пајсије умро је 1759, а наслѣдио га је Василије Брѣић. Прѣма томе, у запису је неѣа зѣрка.

38. — Потписано еста мною Еудуміемъ
Фф. . . , учителямъ из. . .

Записи на Ирмологији (без почетка) у цркви у Тешњу, којој је ту књигу поклонила црква из Избишта (у Банату), 1884.

1767

39. — Ене писане попа Симеона из Бачевца на 1767 м(џсе)ца погмрја дань 8.

Запис на зиду у олтару цркве Ломнице.

40. — Знати се: рѣка попа Боже. Зна[ти] се: Секвлинъ. Неагелине попа Симе Канганинъ. Знати се и ѿ када е начинена црква врѣнчка и аџѣ.

Запис у Новом завету (руско издање, малог формата) у г. Стојана Станковића, свештеника у селу Чечави.

1769

41. — [Ена] книга Полу[устава] цркве Гревена. . . в лѣто 1769 м(џсе)ца 1 јануарја.

Запис на веома оштећеном Празничном минеју у цркви у Скугрићу.

42. — 1769 м(се)ца пог[уста] з Еімо Еаси[н] ѿкѣпи сїю и в(о)жест(в)енѣ кни[гѣ] ѿлѣживиць. Равъ Б(о)жїи Міхило Іванновић и домаћница е[го] Познана во монастир Еврен, храм с(вя)т(а)гѣ ѿца Николая, на слѣжѣ и спомен и за здр(а)влѣ. Б(о)гѣ да [про]јети и вл(а)гослов[н].

43. — . . . [Днт]ѣргия. Лїтѣргїя ѣво за ше(с)ть гроша попа. . . [Днт]ѣргия вожест(в)ена Писа дякъ Благое Гїври[н].

Записи на Служебнику (Москва 1760), сада у цркви на Чардаку (срез Жепче).

1772

44. — Еїи Требникъ приложи Марко Николаевич м(а)настирѣ Колявчи, храмъ с(вя)тїи Архистратигов, секе и родителемъ своимъ: ѿцѣ Николаю и матери Манди и братѣ іанкѣ ѣсопших, за вѣчнїи спомен. При игѣменѣ іеромонахѣ Ілїїи Фремовичѣ в лѣто 1772, августа 15го дня.

Запис, трећи по реду, у Требнику (Москва 1771), на листовима одоздо, у цркви у Бос. Броду.

1773

45. — Зде прїде Никодимъ Хрмняцъ 1773 и Мелетїе Трончанин, игѣман.

Запис на северном зиду у нартексу цркве Ломнице. У збирци Љ. Стојановића, под бр. 8424.

1776

46. — Ена читѣла Андриѣ Углешића. Поп Симеѣн Жеравница. ѿ[д] рождаства Христова[а] аџѣ.

Поп Панто Ђѣкшич

Натпис на једној читуљи у цркви Ломнице.

1778

47. — Малиши і грѣшнїи в(ро)м(он) аџ Гавро Тревинац, рѣкою. Молїм свакога свещеника не заборава на св(є)тї(мѣ) таннамъ радї себѣ і своѣ дѣше. 1778.

Запис на зиду у апсиди цркве Ломнице. У збирци Љ. Стојановића, под бр. 8507 са мањим разликама у читању.

1779

48. — Зде прїде іер(о)мо(на)х Никодимъ Хрмнанинъ, 1779.

Запис на зиду крај леве певнице у цркви Ломнице. У збирци Љ. Стојановића, под бр. 8538.

49. — Писа іермонах Евронїе Доврићевецъ родомъ Ма. . . лето 1779.

Запис на зиду у апсиди цркве Ломнице. У збирци Љ. Стојановића, под бр. 8539.

1780—1782

50. — Написах Іаня Гївкїи, 1782. 780.

Запис на службенику (без првих листова) у цркви у Скугрићу.

1781

На једном месту на зиду између нартекса и наоса цркве Ломнице уписано само:

51. — На 1781.

1782

52. — 1782 лета, м(се)ц(а) августа, 6 д(а)н. Радосава Влачић 21 г(ро)ш за миннеу; ѿста 7 г(ро)ш(а) 10 п(ара).

Запис на руском Општем минеју (без насловног листа) у цркви у Кладњу. — Влачићи су у селу Брајинцима. Исту књигу приложио је 1876 (коме?) Мирко из села Шековића, плативши је 60 гроша.

после 1782

53. — Еїя с(вя)т(а)я и вожественя книга ѿтра[сна] Евангелия — ѿтѣпн е Хр(ис)тѣ равъ Божи Никола Самар[н]ичъ севи и свшши

д[ома]ници] Живани и свиємиз чадма [за] здрав[лѣ] а мертвємиз прѣ[дз] дшш. И Богъ да и [прости!] Цена ен пара 100.

Запис на књизи Страсна еванђеља (Москва 1782) у цркви у Чечави.

1786

51. — По Аляѣи Фремовиѣхъ вьствъ итѣмєнъ Хаци Рвѣмиз Балѣвацъ; 1786.

Запис у Требнику (Москва 1761) у цркви у Бос. Броду.

1789

55. — Сїа Гомоло[г]и[а] мнѣ Іерга Анто- нїа Добро[в]овича. Квпихъ его цкною 5. р. 30 х. 7.9.

Запис на Ирмологији (Москва 1762) у цркви у Власеници.

после 1789

56. — [Сїю] книгъ г[лаго]лемшю Апостолъ шкѣпи ю рава Божїи киръ Ђвро и Никола Јанкъ и Кости всопшихъ дшш за вѣчни спомен. Цѣна 12 гроша.

Запис на Апостолу (Москва 1789) у цркви у Јањи.

1790 или 1791

57. — вчр¹). Поповиѣхъ в. в. . .

Запис на зиду у нартексу цркве Ломнице.

1791

58. — Знати се Озрена, крама оца Николая, то е вакѣпа. Тко е шнесє кѣда да вѣде проклет и дявол аноматни.

59. — Знати се: вожестє[на] книгѣ Апостолъ Озрена намастирѣхъ прилогъ. Тко укравє или кѣда шнесє ш ма(на)стира да вѣде искариоски Ивда предатєлѣхъ, кои е Христа предо войномиз . . . 1791 лѣт.

Записи на руском Апостолу (1784) у цркви у Бољанићу.

1793

60. — аѣцг Село Килѣси тнєхъ вивсернин Запис у Псалтиру (без почетка) у проте Ст. Душанића у Прибинићу.

61. — На 1793(?) . . . каде доходи 8 ма- настирѣхъ и Мелета Петровиѣхъ.

Запис на зиду између нартекса и наоса цркве Ломнице. Објављєн и у збирци Љ. Стојановића, под бр. 7301, али је Зах. Поповић годину прочитао као 1703, а име као „Милета“.

¹ Написано тако да читача да као 8 или 6.

1795 или 1796

62. — Попъ Захария п. . . 1796¹).

Запис на каменом доворотнику улазних врата цркве Ломнице.

1797

63. — Максимъ Стѣденичанинъ приде м(е- се)да марта и день 1797

Запис на каменом доворотнику улазних врата цркве Ломнице. У збирци Љ. Стојановића, под бр. 8859.

63а. — На истом месту и исте године написао се је и неки јеромонах Довољац, али му име није читко. Захарије Поповић је прочитао његово име као „Григорије“ а годину као 1777 (Љ. Стојановић, бр. 8493)

после 1797

64. — Сен книга Миная попа Милє Малиновића. Писа Андрија.

65. — Писа попъ Милє Малиновиѣхъ.

Записи на Општем минеју (Москва 1797) у цркви у Чечави.

1798

66. — Зде приде прото . . . 1798.

Записи на каменом доворотнику улазних врата цркве Ломнице.

1799

67. — Обновитељ манастира Пивє Хаци Ігман Арсениє Пивацъ Гаговичъ аѣчр, 1799 нанбария 8.

Запис на каменом доворотнику улазних врата цркве Ломнице. У збирци Љ. Стојановића, под бр. 8795, датиран са 1794 год., јер је Зах. Поповић погрешно у читању. ѓ је јасно написано, а тако и 1799. Дан није јасан, али је пре 8 него 6.

68. — Овѣю с(в)ятују книгу зовомъ Мн- ний шкѣпи ш книгъпродавца рава вожїи Петар Воичъ изъ села Бишєсаве, Нахїа соколске, Мврїє рачанске, и приложи ю во швнтєлз с(в)ятовоз- несєнскѣю зовом Рачъ за спомен сєвѣ и сарод- стѣв своємъ, на славъ Богъ и с(в)ятымъ вѣмъ, а на славъ с(в)ятой овители; копора е тогда преко 100 лѣта запустѣкнїя възвнєвлятися начала во = 1795гш лѣта и свєрши ся во = 1799 годицѣ вожїимъ пронзволенїемъ и вожїа матєры помочию, подвигом же и ревно- стию и теплимъ оусєрдїемъ неромонаховѣ тро-

¹ Последња бројка није више јасна; може бити 5 и 6.

ношких кир Хаџи Мелетија, Јосифа и Исанимъ са присовокѣпившимся братіамъ.

Запис на Минеју за август (Москва 1793) у цркви у Тешњу.

18 век.

69. — **Зде приде иер[мо]нах Јоаники...**

Запис на зиду у апсиди цркве Ломнице.

70. — **Да се зна како писа а Стеван Лекић.**

Запис на зиду у нартексу цркве Ломнице.

71. — **Писа Марко свочи Хр[и]стова Рож[де]ства. Писа Ристо. Писа Максимъ. Писа Гумишнъ.**

Потписи на зиду у наосу цркве Ломнице.

72. — **Алекса Миросављевић. Писа Максимъ.**

Запис на зиду лево од улаза у наос цркве Ломнице.

73. — **Писа попь Тома. Писа Гава Поповића.**

Потписи на зиду у апсиди цркве Ломнице.

74. — **Сја в(о)жественая книга Глаголемій Ѣктонѣхъ ѡкѣпи го вл(а)гословени и҃рей Гешорѣне Богоевић за вѣчни споменъ своениѣ овцениѣ домѣ докле книга тѣхъ в(о)гъ да и прости и дарѣ ц(а)рствени н(е)в(е)сное!**

Запис на једном Осмогласнику (без почетка) у цркви у Осјечанима.

1800 или 1860

75. — **Сію в(о)жественію книгѣ ѡкѣпи равъ в(о)жи Дмитаръ и Трифонъ 1800¹⁾ за свои споменъ домѣ ихъ и животнихъ.**

Запис на Октоиху (руско издање из 18 в., из доба неке царице) у цркви у Скургрићу.

1801

76. — **Да се зна каде ви жито скѣпо. У Бирчѣ гладъ ви велика: ѡка шенице пара 8 ѡка кѣрѣза пара 6, на 801.**

Запис у Служебнику (Москва 1775) у кући Поповића у Осмаџима.

77. — **Сја с(вя)тая книга Слѣжебникъ то естѣ Литѣрѣја, мене грѣшнаго раба Хр(ис)това во с(вя)щенничѣхъ Ма...на, жителя села Драгѣня. Ѣржи(?) и кѣпи за мое паре и ристяни ми е ѡкѣпише. Тко е мани я не маримъ: ено мѣ .. Донѣ Соле²⁾ 1801. Јосиф... М(есе)ца вктоврїя Јосифъ, Стефанъ.**

¹⁾ Написано тако да би могло бити и: 1860.

²⁾ Доње Соле=Доња Тузла.

Запис у Служебнику (Москва 1780) у цркви у селу Мачковцу.

1803

78. — **Сію с(вя)тѣю книгѣ Ѣхтонѣхъ ѡкѣпи равъ вожи Бѣню из Сливника, Балѣвске Нахѣ, и приложи іо у с(вя)товознесенски мон(а)стир) Рачѣ Богѣ на славѣ, сѣвѣже и своимъ за спасеніе. Ђже выстѣ 8 1803 л(ѣ)та г(о)споднѣгъ, сеп(тем)врїя 8 ден. Цѣнаже книзи 50 гроша. При архимандритѣ кир Хаџи Мелетіи.**

Запис на Октоиху (Москва 1792) у цркви у Јањи.

79. — **Вл(а)гословени равъ Бѣжи Грѣнца Бѣвич из села Сливника писа сію с(вя)тѣю книгѣ у мон(а)стир) с(вя)ти Рачѣ за спом(ен) сѣвѣ, Милосавѣ, Гави, Милованѣ, Новака, Григора, Бранкѣ, Јовани, Рѣжици, Марїи Слѣ, Сивнѣ, Стаменѣ, Томанїю. Цѣною 20 грѣш[а]: за овци спомен живим и мѣртвим 10 грѣш[а] а 10 ѡста**

80. — **Сію с(вя)тѣ и в(о)жеспасенію книгѣ Минени празднїчни приложи равъ Бѣжи Грѣнца Бѣвич из села Сливника, Нахѣ, балѣвске, во монастыр) с(вя)товознесенски Рачѣ на славѣ Б(о)гѣ сѣвѣже и своимъ за дѣшевно спасеніе и тѣлесно здравїе. Цѣнаже книзи 20 грѣш[а]. Ђже выстѣ лѣга г(о)сподня 1803, сеп(тем)врїя 8 г, 8 по лѣта по возбновлѣнїю при архимандритѣ кир Хаџи Мелетіи.**

Записи на Антологији (Москва 1785) у цркви у Тешњу.

Између 1804—1807

81. — **Сене светое и вожественое Евангеліе ва плене вист и одкѣпнѣ его во Саравке Мишо Милетић и средно желаетъ свѣтоз Христово Евангеліе пакы да придѣтъ ве свеа обителя. Похникню, митрополитѣ вл(а)гонзвранеме сятѣзворничкоме Многога лѣга!**

Запис на Еванђелју (Москва 1798) у цркви у Зовику.

1806 или 1807

83. — **Сја вожественая книга Теревиникъ ѡкѣпи Тешдоръ Шкорѣ ѡ села Сене [и] писа своје родѣ сѣ[о]шѣ: пернедїю Симо, Ѣво (тј. Јово), Спасѣе, Цѣвиня. аѡѣ¹⁾**

¹⁾ Последње слово написано је тако да се може читати и као з=7 и као з=6.

Запис на Требнику (Москва 1761) у цркви у Бос. Броду.

1810

84. — [Сия книга пречистнѣйшаго прото-презвѣтера и іеромонаха... іе Симіона, поживе 72 лѣта. Родн ся 1741 го лѣта, [пре]ставл(н) ся 1810 го лѣта, марта 25 го. Написахъ своєю рѣкою азъ іереи Гавріилъ Іерничъ кон рожденз есамъ во Ерѣшкон Горн ꙗ мѣстѣ Язакѣ.

Запис на Минеју за децембар (Москва 1793) у цркви у Пожарици.

85. — 1810. Сію книгѣ ѡкѣпи рабъ Б(о)жїи Радо и синовн его Димитрій и Лѣка за своѣ помѣн.

Запис у једном Служебнику (без почетка и краја) у цркви у Милошевцу.

1811

86. — Сію св(я)тѣю и в(о)жественѣю книгѣ Євггеліе кѣпише и приложиша хр(и)столюбивн тихтори и торговци цркви и храмѣ Рождества Пресвѣтїя славнїя владичици Богородици и прнсно дѣви Марїи Никола Чоктичъ и Петар Мияиловичѣ себн за здравлѣ и нновон дѣчици и за напредак ннове торговине. Мана 1 го 18.1 л. ꙗ Тремошници.

Запис на Еванђелју (Москва 1798) у цркви у Зовику.

87. — Ристо 1811. Да се зна Ристо.

Записи на зиду лево од улаза у наос цркве Ломнице.

1812

88. — Сїи Требникъ мнѣ іереа Іованна Комадиновичъ, пароха ланчужкаго. Потесъ въ Мохацѣ, дне 29 го октомври лѣта 1812 го Цѣна..

Запис на Требнику (Беч 1795) у цркви у Бијелој.

Почешак 19 века

89. — Сїи книга Євнгелие плати е рабѣ Божи Лѣка Ревнїѣ за споменъ себн и своини жени Тодори.

Запис на Еванђелју (Москва 1798) у цркви Ломници. — Ребиѣ има код Власенице.

Пре 1814 (?)

90. — Знати се... Іевангелие и[з] Зворника града Борђина, цѣна гроша 3. — Знати се книга Борђїе и[з] Зворника.

Запис у Страсним еванђелїма (Москва 1792) у ман. Тамни.

1814

91. — Сїи Єв(ан)г(є)лїе іеромонака Єрафїма монастыра Троице. Подъписа его попѣ Миѣо Мишко... ѡ села Козлѣка 1814 априля 12 ден.

Запис у Страсним еванђелїма (Москва 1792) у ман. Тамни.

92. — Сїи книга вожественая ѡсалтирѣ велики святаго храма Троице. Поновн се его на клядѣ і осамъ стотина і четренесъ година. Поновн его архїепископѣ митрополитѣ Гаврило Зворничке нание. Бистѣ немарѣ Тома Милисавлевїи. Подъписа его Стефанъ Јовановнїх месеца октоври 10 (?) года 1814.

Запис у Великом псалтиру (Москва 1792; последња бројка откинута) у ман. Тамни.

1815

93. — Знати се кое вереме виаше годinne тешка гладъ и помѣрѣ виаше и рать, а ѡеї лето виаше. Писа попѣ Боже Євѣлиѣ ѡ села Єланске. И рече попѣ Єво (тј. Јово) Гладнїиѣ. Потпиша попѣ Боже.

Запис у Требнику (Москва 1761) у цркви у Бос. Броду.

94. — Зна се рука попа Боже Секулиѣна а книга попа Јове Гладниѣна.

Да е знатно: ја сам писо 1815, кад бист глад свуда, бист ока жита по 1 грош, дукат бист 9 гроша.

Запис на Општем минеју (Москва 1797) у цркви у Појезној.

1818

95. — Сїи св(я)тѣя в(о)жеставная [книга] и св(я)тѣе Євангелїе Г(оспо)да Б(о)га Іис(ус)а нашего... [у црквѣ] Яревнчкѣ. Цѣною за 60 гроша. М(ѣсе)ца августа 15 денъ 1818. Іис(ус)а Хр(ис)та. Прїложи раба Божиа Яница своие дровѣ Янтонїи за споменъ вѣчнн и — аминъ! — ꙗ светѣю црквѣ.

Запис, доцније прецтран, у Делима апостолским (Москва 1798) у ман. Тамни.

1819

96. — Знати се како я дадо пара Блясима 69 гроша Паклѣ Цревнїиѣ 969³/₄ гроша і 900 за вѣрѣнтїю.

97. — Книга **Миней** вткѣпи равз **Божї** **Їванѣз** **Гавриѣз** за спом(ен)з вѣчни. Кои би вдиши да мѣ се всишкнѣ рѣкѣ. 1819.

Записи на **Минеју** (без почетка) у цркви у **Брчком**.

1822

98. — **Сїя** книга зовомн **Мали** **молвеник** слѣдователнагѣ послѣдованїа нечистагѣ **демона**, **Івакима** **продосунгела** **зворничкомѣ** и прочемѣ. 1822, **внѣриа** 20 го.

Запис у рукописном **Последованију** **молебном** из села **Осмака** (сада у обновљеној **Народној** **библиотеци** у **Београду**).

99. — **Сїя** **вожест(ав)ня** зовомз **глагол(емая)** **книга** **Празничкїй** **миннейо** **монастира** **Троицы**, **храма** **Сѣшествїа** **с(в)тога** **Дѣха**, **ѡкѣспїя** за вѣчнїти **дѣшевнї** **спомен** и на **послуженїи** **с(в)тгон** **церкви** **сѣшемѣ** **монастиру**. 1822 **лѣто**, **мѣсеца** **окто(в)ря** 2 го.

Запис у **Антологији** (1755) у **монастиру** **Тамни**.

100. — **Сїя** **книга** **зовомїх** **Миней** **вбщїй** **ѡкѣспїх** **с(в)ященоерей** **Милош**, **село** **Цернїлѣво**, за **свої** **споменз** **вѣчнїти** **сѣбѣ**, 1822, **внѣриа** 4 го.

Запис на **минеју** **Општаку** (**Москва** 1802) у **цркви** у **Јањи**.

око 1822

101. — **И** **пакїй**, **монастира** **Троици** **зовомї**, **сїю** **книгѣ** **проклет**, **проклет** **тко** **би** **ѡкрам** **таковѣ** **церковнѣ** **вещї**.

Запис у **Антологији** (1755) у **монастиру** **Тамни**.

1824

102. — **Сїя** **книга** **Миней** **впци** **священое** **рега** **Милоша**, **парока** **церленовачкога**. **Подѣписа** **ермонакз** **Гавриѣз**, **пострижнїкз** **святия** **Троице**, **месеца** **декемрїа** 24 **денз**, **в** **святиомз** **Рож[д]ествеѣ** **Христовеѣ**, **ера** **є** **вїш** **в** **празнїкѣ** **веднїе**, 1824 **лето**.

Запис на **минеју** **Општаку** (**Москва** 1802) у **цркви** у **Јањи**.

103. — 1824 **марта** 24. **Сїя** **книга** **Празнички** **миннї** **кѣпнї** **Коста** **Ковачевїнѣз** и **зписа** **ї** **попз** **Турїнїе** **зовнїчки** **сѣви** и **свомѣ** **домѣ** **на** **спомнїз**.

Запис у **Празничном** **минеју** (без почетка, **руско** **їздање**) у **цркви** у **Бїјелој**.

104. — **Сїя** **книга** **Празнички** **миннї** **Сѣ** **шество** **вїя** **святига** **Дѣха**, **зовомїя** **Тавна**, **Зворничкїя** **Панїя**. **Подѣписа** **ермонака** **Гавриѣла** **їз** **Шабачкїя** **наинїе**, **їз** **Радовашнїце**, **Ивановїчѣ**. **Подѣписа** **месеца** **декемрїа**, 14 **денз**, 1824 **годинїе**.

Запис на **Антологији** (1755) у **монастиру** **Тамни**.

1828

105. — **Знати** **сѣ** **када** **ѣмрїе** **попз** . . 8 **Тѣзлн** 1828.

106. — **Знати** **сѣ** **када** **ѣмрїе** **попа** **Митра** **ѡтац** . . **попадїя** **на** **Љубачама** **на** 1828 . . . (итд. о **смртїма**: 1828 **умро** **Рїсто** **Поповїч**, **сїновац**, а 1844 **поп** **Митар** **Радїч** и **маїка** **му**).

Записи на **Великом** **требнїку** (**Москва** 1859) у **цркви** у **Тузлї**. **Значаїни** **по** **томе** **што** **су** **Љубаче** **данас** **католичко** **село**.

1829

107. — **Сїи** **вожественое** **Сѣвангелїе** **священое** **їереа** **Стефана**, **парока** **села** **Локана** и **прочїхз**. **Подѣписа** **сїе** **Живко**, **ѣчнтелз** **ѣ** **селѣ** **Локанѣ**. **На** 1829 **лѣто**, **мѣсеца** **марта** 21 го.

Запис на **Новом** **заветѣ** (**Москва** 1751) у **Јована** **Зечевиѣна**, **свештенїка** у **Возуѡї**.

108. — **Радо[ванз]** **Пантелич**, **ѣчнтелствоѣ** **вз** **Шавцѣ**, **кѣпнїлз** **сїй** **Молитвословз** **со** **ѣлатїремз** **за** 6 **талира**, а **нѣзїннз** **первый** **прїтяжатель** **кѣпнїо** **за** 7 **дѣката** **новѣ**. **Садѣ** **продаде** **опетз** **Радованз** **Пантелич**, **ѣчнтелствоѣ** **ѣ** **Богатїчѣ**, **лѣкта** 1829, **мѣсеца** **їслїа** 6 го **дне**. **Дадѣ** **священноїерею** **Іваннѣ**, **попа** **Іакова** **сынѣ**, **їз** **села** **Балатѣна**, **кадїлѣка** **Бїелїнскогѣ**, **цѣкнїю** 60 **гроша** и **да** **чїннї** **споменз** **їстї** **священнїкз** **ѣчнтелю** **Радованѣ** и **нѣговой** **сѣ** **прѣзѣ** **Марїи** **каш** и **родїтелемз** и **братѣ**, **конїхз** **їмена** **назначена** **есѣ** **на** **первомз** **лїстѣ** **ове** **кнїге**, **то** **есѣ** **Пантелиа** и **Яннїца**, **родомз** **їз** **Іадра**, **їз** **Сѣла** **Белїкогѣ**. **Жївнїлї** **сѣ** **ѣ** **Рїкарїма** и **їмалї** 3 **сына**: **Радована**, **Стефана** и **Степана**, **ѡ** **кої** **наїмладшї** **ѣ** **Сремѣ** **ѣмрїе** и **она** 2, **кадѣ** **соверше** **наѣкѣ** **ѣ** **Барловцї** **кодѣ** **Стефана** **ѡ** **Стратїмировѣз**, **православнога** **просѣѣтїтеля** **рода** **сербскога** и **народнѣгѣз** **митрополїта**, **прѣшавшї** **овамо** **оѣ** **своѣ** **отецство**, **станѣ** **ѣчнтелствовати** **И** **Стефан**,

пришавши преко Дрине, умре у Зворнику учитељствуюћи и децѣ настављуюћи, а Радованз у томе званію и данасъ пребыва, кои ову книгѣ и даде више за споменъ него за паре.

Запис на Молитвослову са Псалтиром (Москва 1767) у цркви у Дубници.

1830

109. — Поп **Лѣка Раилић** умро у **Станарица** 1830.

Запис на Службнику (Будим 1799) у цркви у Појезној.

1831

110. — **дѣла. На Слѣжбеникѣ** поменъ месеца марта. Писа **Видь Гѣђевић** (= Бурђевић) у села **Сѣвчанице**.

Запис на Службнику (Будим 1799) у цркви у Појезној.

111. — Писа попъ **Ивсепъ** у села **Каменице**, 1831.

Запис на сев. зиду у нартексу цркве Ломнице. У збирци **Л. Шојановића**, под бр. 9027.

112. — **Знати се** када доче **Хвсеннз** капетанз на **Пале**, кад се би съ **Маламѣтз** пашомъ на 1831 года, и би паша у **Сараеву**.

Запис на Полууставу (без насловног листа) у манастиру Папраћи.

1832

113. — **Сия** книга **божественія Миниен** по па **Никола Гѣрића** (= Бурића) у села **Мичевића**. 1832 6 денз **декември** м(есе)ц.

Запис на Општем минеју (1769) у цркви у Бољанићу. Доцније је Минеј био својина попа Митра Поповића у Бољанићу.

114. — **Знати се** када доче **консѣлз** 1832 года, у **Трончинѣ** [д]не и **вде** на **врсѣз** лицемъ.

Запис на Полууставу (без насловног листа) у ман. Папраћи. Долазак руског конзула сматрао се је тако великим догађајем!

око 1832

115. — **Сия** книга **божественая Минея** ерея **Никола**, ерея **Гѣрка** (= Берка), **Тодора**, ерея **Николѣ**.

Запис на Општем минеју у цркви у Бољанићу.

1833

116. — **Сия** **божественая** и **богодѣхновеная** книга, **звочмаѣ** **Беликин** **Тревникъ**, при-

надлежитъ **всѣмъ** **свѣщенник[омъ]** и **церкве** **свѣтлѣ** **обителн** **Озр[ен]скія**. Подписа попъ **Савва Ѡ Каралићъ**, м[ѣсе]ца **декем[врия]** дне 17 го, 1833 **лѣта** **Хр[исто]ва**.

Запис на Тревнику (Москва 1796) у манастиру Озрену.

око 1833

117. — **Сия** книга **Тревникъ** **посло** **царз** **Александрз** у **Озренѣ** **намастирь** да се у нѣ **гледа**, **нз** **не** **изгледа**, **попови** и **ѣакови** (= **ѣакови**, **ѣаци**) и **прегледаю**

Запис на Тревнику (Москва 1796) у манастиру Озрену.

1834

118. — **На** 1834 **лето**. **Тога** **лета** **би** **кер** **шовѣто**, **есенз** **сѣва** **до** **марта** **4** **денз**, **вѣле** **неѣле** **вторник** **вдарнѣ** **сніегъ** **і** **3** **падоше** **голема** **сніега**: **не** **могѣ** **се** **газѣтѣ**. **І** **тога** **пролећа** **помрѣ** **малз**, **мало** **оста...** **Кѣрѣзъ** **ѣ** **Сараевѣ** **седмдесет** **гроша**, **шеншно** **врашно...** **есетъ** **пара**.

Запис у читуљи Стјепана Мићановића из Брајинаца (сада у цркви Ломници).

119. — **Сия** книга **Костѣ** **Петровића** **ис** **Тешна**. **Сѣнови** **ѣ** **попъ** **Симо** **Дринићъ** и[з] **Стапара** на 1834.

Запис на Тревнику (Москва 1761) у цркви у Бос. Броду.

120. — **Ѡ** **милостию** **вожиною** **поп** **Ново¹⁾** **од** **Дервентѣ** **заметнѣ** **ратъ** **с** **Тѣрцима** **ѣ** **Дервенти**, **ѣ** **Посавини**, **ѣ** **неврѣме**, 1834 **лета** 26 **веровара**, и **нѣ** **сго** **ништа²⁾** **вѣче** **изсекоше** **Тѣрци** **сиротинѣ**: 758 **што** **сѣ** **посекли** и **обесили** **крстенне** **лѣди**. **И** **поп** **исти** **утече** **ѣ** **Далманциѣ** **принеко** и **встринскѣ** **власт** и **тамо** **прочѣ** **с** **допѣшченем** **ѣ** **Сѣрвиѣ**.

Запис у Тревнику (Москва 1761), на унутарњој маргини почев од полеђине 128 листа, у цркви у Бос. Броду. — *То је једини до сада познати писмени савремени извештај са самог шерена буне поја Јовице Илића.*

1834 или 1864

121. — **На** 8. **октомври** 1834 (а озго **другом** **рѣком**: 1864). **Знано** **вѣди** **како** **данасъ**

¹⁾ Другом руком: Поп Јовица.

²⁾ Другом руком: „и нијесу ништа могли учинити.“ — Пошто је запис веома слабо читљив, неко га је доцније „превео“ на новији говор.

я долѣподписаны кѣпи сїю книгу Пентикостаріонъ од преподобногъ господина шца Гумеопа Іанїча, пароха верличкога, готовне десетъ форинта. — Іерей Спиридонъ Маргетичъ, парохъ ч з. о. и...

Запис на једном Пентикостару у цркви у Бијелој.

око 1834

122. — Сїя книга... и кѣпи Иванъ Янишинъ 85 лета месеца іс[л]ия 21 дана, вожественое и святое Евангелие попъ Ивсена из Батковицъ. Кѣпи 40 цванцика. Своме синъ Живанъ за вечини споменъ. Богъ да мѣ дѣшш прост[и] и помилѣ ѣ царство небесно!

Запис у Делима апостолским (Москва 1798) у манастиру Тамни.

1835(?)

123. — На 1839¹⁾ лето. То лето бї лепота до Рожества Христова. Нї мрза не бї. Лето бї сѣшно і не родї кокрѣвъ ѣ жѣпї никако, ѣ вердїма мало. Ч Гаравѣ бї жїто 80 шка 78 гроша і врашно кѣрозно 40 пара шка.

Запис у читульи попа Луке с Бијелог Селишта, сада у цркви Ломнице.

1836

124. — 1836 лѣто писа...

Запис на зиду у ѣакониону цркве Ломнице.

125. — Знано вѣдї ко... мастъръ Ивоѣ і 1836 лѣто како в дошо.

Запис на зиду у апсиди цркве Ломнице.

126. — Сїя свѣтая вожественая книга ѣлтирих ѣрея Марка Маряновића [из] села Миичевића близъ планине [О]зрена. 1836 лѣта писа.

Запис на Псалтиру (Будим 1823), који је цркви у Лијешћу поклонила, 1898, Миља Јовановић рођ. Јелић из Бос. Брода.

127. — Представися іерей Іваннъ Комадинов[ичъ] м(ѣсе)ца Іѣниа дне 6го, по полѣдне ч 6 часовъ. Тело зѣмли предато 7г 1836го. При погрѣвѣ вило священниковъ 4.

Запис на Требнику (Беч 1795) у цркви у Бијелој.

¹⁾ Последња бројка је написана тако да би могла да се чита и као 5, 6 и 9. Стављам у 1835 годину, јер се вероватно ради о истој невољи о којој говори и запис бр. 118.

178. — Знати се када чзе ово Евангелие я попъ Стојаня Станковичъ од Јове Кайганича за 100 гроша, 1836 лѣта.

Запис на Новом завету (руско издање малог формата) у свештеника Стојана Станковића (млађег) у Чечави.

1837

129. — Сїя книга естъ мнѣ іереа Милоша Панича, пароха ланчужкагѡ. Посвященъ во іеродїакона ѡ г(оспо)дина еп(ис)к(о)па Пантелеимона Живковича, бывшагѡ еп(ис)к(о)па вѣдимскагѡ, нынѣ темишварскагѡ, лѣта Г(оспо)дня 1837, м(ѣсе)ца іѣліа 18го, ч недељу, ч лѣтѣ Извѣгъ вышше Сент-Яндрѣе 1/2... Такожде ѡ истога г(оспо)дина еп(ис)к(о)па Пантел(еимона) Живковича за священника произведенъ есм ч Карловицѣ вароши 6^о декемвр(ия) 1837, то естъ и избранїю г(оспо)дина митрополїта Стефана...

Запис на Требнику (Беч 1795) у цркви у Бијелој.

1838

130. — Знано вѣди кадѣ чмриѣ сѡлтанъ Махмѣтѣ, царъ константинополски, мѣсеца июна на 1838 лѣта Господня. Екдѣ мѣ синъ на царство истога мѣсеца и топови пѣкоше на Говоръ 12 апостолъ ч Гаравѣ.

Запис на Полууставу (без насловног листа) у манастиру Папраћи.

131. — На једном Служебнику (Москва 1863) у цркви у Појезној има запис у ком се разабире само толико да је књига била својина попа Јанка Гладнића, који се је запопио 1838.

1839

132. — Екако смо ми царство изгѣбили има година 441. 1839.

133. — Сїя книга попа Спасога Гаврича.

Записи на Часослову (Будим 1832) у цркви у Појезној.

134. — 1839, 24 априла, ч Модричой. Знано вѣди по швоме писмѣ илити реченоме тастамнтѣ како іа штавляемъ ч церквѣ: 1) всѣтихъ Покровѣ Богоматере иконе све мое церкве, 2) Велики требник, 3) Вели салтир, толковани, 4) пѣтиер ш срме, 5) крестъ оковани, 6) Дѣтѣргїю, 7) Празнички минен, 8) Празнички минен на велико коло, 9) Минен

общакъ мало коло, 10) Тришда, 11) Галтирѣ слѣдовани, 12) Пендикостар 2-Якатистара. То прилажемъ сѣмъ серцемъ у сятѣ церковъ и сѣдоци кои ви се подписали да сѣ вѣровани на свакомъ судѣ и правди.

Гѣдокъ Стефанъ Божич. Хаћи Јанко Божич. Хаћи Михаилъ Ђурич (= Ђурић). Ївѣо Тришѣнович. Коста дѣшдорѣвич. Миян Петрович.

Ш[оп] дѣшдорѣ Гелакъ.

„Тестаменат“ је био написан на првој страни једног табака плавкасте хартије. Иза датума био је један запис искићеним грчким словима, а у ком се је вероватно помињало име тадашњег зворничког епископа, јер се је разазнавало *ζβωρνικοζ ѣл.*

135. — Сия писа Никола 1839 Мишковичъ ѣ Сараевѣ мѣсеца августа 21.

Запис на једном руском Часослову (Москва 1766) у цркви у Бос. Броду.

1840

136. — Споменъ у ѡсопшихъ рабовъ Божихъ приложника сѣя книга Тришда постнога, кога купшиѣ у Бноградѣ Петаръ Костичъ и Јово Ђричъ, жители касаве Тешня, за форинти у сребру 90. Сѣи споменъ течетъ во время течения Тришда вѣчито [Следују имена живих и мртвих].

137. — 1840 априла 23гв. Сия с(вѣ)гтаѣ книга зовома Тришда постни кѣплѣна у Бѣшградѣ, сербския держави, при г(оспо)д(а)рѣ Михаилѣ, сынѣ Милоша Обреновича, княза и самодержца сербскога. Кѣпиш га ѣ Ївѣо Ђричъ и Петаръ Костичъ, жители касаве Тешня, у црквѣ Ђрѣчицѣ, храма с(вѣ)гтаго ап(ос)тола Петра и Павла, за црквенне 45 талира кои имаю у себи по 6 цванцика. Писа Симо Костичъ из Тешня у Тешню 1840 юлия 15гв, при протоѣрею Лени Носничу, ефимерѣ касаве Тешня. (Печат вруничке цркве са 1840 год.).

Запис на Триоду (Москва 1811) у цркви у Тешњу.

138. — Лазаръ Їванновићъ, учитељ тешанскій, ѡбнови ѣ.

139. — Сѣя писа книгѣ Їермологию. Подъписа ѣ када наћини и ѡправи, мѣсеца марта

ѣз 7 дѣнъ, на 1840 лѣгта Христова, у воѣохранномъ Тешню.

140. — Сѣй і сия книга Їермология ѡдъ Манастира Довнице. Наћини ѣ или ѡбнови ѣ Лазаръ Їванновићъ, учитељ тешанскій. Сѣянови ѣ і наћини книгѣ за свои споменъ да се споминѣ докле ѡве книгѣ тећѣ: раба Божіега Лазара, учитеља, и раба Божіега Їванна і раву Божию Ївѣѣ.

Записи на Ирмологији (Москва 1778) у цркви Ломници.

141. — Раѣк Божі Насто. 1840.

Натпис на путиру у цркви у Дугом Пољу.

око 1840

142. — На много места у Служебнику (руском, из доба царице Јелисавете Петровне) у манастиру Озрену записи попа Софроніе Поповића-Глигорића, сина попа Товила, из Раковца. Ти су записи и потписи без датума, а односе се на његово прилагане те књиге манастиру.

143. — Сѣй Евангеліе прото[по]па Іліе Боснича, парока тешанскогъ. У Тешню града вистѣ писанимъ рѣкописемъ благословенне и просѣщѣенне и наућенне сѣвѣмъ словомъ нашихъ: якоже тко слоша стариега і моли се добро Богѣ ѡnome ѣе и Богѣ помоћи. То же влада луна¹⁾ шећера и тридесетъ. Сия писа Ївѣо себи на споменъ 10 гроша.

Запис на руском Евангелју (1732) у цркви у Вруници.

144. — Сию в(о)жествени(с)ю и д(с)шеполезнѣю книгѣ глаголемѣю Цвѣтникъ приложи доброво[л]ны г(оспо)дарѣ Ілја Ївановичъ.

Запис на Пентикостару (Москва 1780) у цркви у Тешњу. Има и печат вруничке цркве из 1840 г.

145. — Ова книга ћелие црквинске.

Запис у Псалтиру (без прва два листа) у цркви у Бос. Шамцу.

1841

146. — Сиа книга Слѣжвеникъ. Приложи ѣ попъ Софроніа Поповића. Сѣкѣпѣ ѣ и приложи с(вѣ)гтѣю Детѣргію оу манастира Сѣзренъ во храмѣ с(вѣ)гтагв ѡца Николае ради свога

¹⁾ Луна = глава.

спомена. И ѡбнови е илї начини книгѸ ЛазарѸ ІѡанновїиѸ, оучителѸ тешанскїи. Писа мѸ(ксе)ца лѸгѸста въ ѡи денѸ, аѡма. У Тешню на 1841 лѸта списанїе.

147. — СпоменѸ вѸчнїи. ДокѸ е ѡве книге в(о)жествене ЛетѸргїе, да се честїи ваде и споменѸ чини, када се гоѸх слѸжба слѸжїи, да се ѡва имена спомїню: ІереѸ Гофронїю, св(я)щенника, раба БожиѸго Лазара, оучителѸ. (Доцније додано: поклонїка Лазара).

148. — Подписанїе вѸчнїи споменїи. ДокѸ е ѡве книге, да се споменѸ чинїи и да мѸ се честїи ваде: ІереѸ Гофронїю, что е приложїиѸ святѸю вожественю ЛетѸргїю за дѸш[е]вно спасенїе. I да се споменѸ Ѹни и чести ваде докѸ е ѡве книге: рабѸ БожиѸм ЛазарѸ оучителю, что е ѡвѸ книгу ЛетѸргїю прехитиѸ и начинїи; подписанїемѸ.

Записи на Служебнику (руском, из доба царице Јелисавете Петровне) у манастиру Озрену.

око 1841

149. — Тако да се знаде да се не скраде. И писа ДїонїсиѸ.

150. — СїѸ книга попа ЛѸке РаїлиѸа о[д] села ДѸтлака, Ђса совершїви.

Записи у Божидареву Октоїху (Млечи 1537) у цркви у Осињи.

После 1841

151. — Знати се како ГѸро СтанковиѸ приложи книгѸ ОпштѸ мїнаю попѸ ЛѸки БашїиѸ за споменѸ вѸчїити живїи и мертвїи ра[в]Ѹ БожиѸх... (следује списак имена).

Запис на Општем мїнеју (Београд 1841) у цркви у Осињи.

1842

152. — 1842 попь ЛѸка.

Запис на зиду у апсиди цркве Ломнице.

154. — Писа Маїнненло БлагоњевиѸ ТѸфеѸиѸ... месеца маїя 30 лѸто 1842. Писа на споменѸ Благоњу гр...

155. — СїѸ книга сви ѡвци домаѸи хрїстїана мали и велики у вароша. 1842 лѸто месеца маїи 22. Срей ТрифѸнѸ СїмиѸиѸ ис ТѸзле Донне. вароши. ПетикостарѸ Ѹелиїски.

Записи на Цветном триоду (Москва 1837) у манастиру Озрену. Други запис био доцније прецртан.

156. — СїѸ книга ѸсалтирѸ Николе БожиѸа из ДѸпнице, 1842 лѸто.

Запис на Псалтиру (Београд 1836) у цркви у Обудовцу. Уписана и имена месеца: сѸчанъ-ѸнѸара итд. (тачно као сада у Хрвата).

157. — СїѸ вожественая книга ПентикостариѸнѸ Озрена намастира. ОѸспї рабѸ Божи Иѡван СтевиѸиѸ зове ся КатаниѸиѸ у ОзренѸ намастирѸ вирже за свои споменѸ да мѸ вѸде вѸчни споменѸ. ОзренѸ намастирѸ меѸш три воде велике: Босна, Спреча, Кривая, близѸ мале воде Јадрїне. Три планине ѡко намастира: ОзренѸ, Остр[в]їца, Градшник. БлизѸ града Маглая. Да не би нитко се ѸсѸдиѸ ѡднїети тою книгѸ изѸ намастира Озрена: то е задѸбїна покоїнога Иѡвана СтевиѸа или КатаниѸа и[з] села КасилѸваца места КѸковїиѸа. Помяни, Г[оспо]ди, раба твоѸга Ѹспошаго Иѡвана. Подписа книгу священоерей протопресвитерѸ Марко МарїановїиѸ и[з] села КасилѸваца места МичевїиѸа, на 1842 лѸта м[есе]ца иѸли 12 денѸ.

158. — ОзренѸ намастирѸ есте храмѸ свѸ тога ѡца Николе. И тога се времена ѡбнови намастирѸ. На 1842 започеше манстори м[есе]ца иѸли 27, на свѸтога Пантелимона. ОѸвршише све и [и]зидоше м[есе]ца ѡктоври 1 денѸ, на ШокровѸ БогородичинѸ. И када е навїише било манстора, било 33 нае и 1 ковачѸ и ковачѸѸ момакѸ, свега било шго е радило надничара 35 и ѡдни додїли ѡдни Шлазили. Пан е послїе било 4 на измакѸ. И фала БогѸ: [ка]ко смо есабилн. нїесмо се напатнїи и нїесмо много пара потрошилн, а нїесмо пара порезивали него што е тко. ѡ сирца ѸиѸ Ѹписати драговољно у прилогѸ помоѸѸ за Божи атѸрѸ. Подписа прото Марко, коїно е тѸї вїѸ началникѸ све Ш почетка до края и све преко своїе рѸкѸ пре... з БогомѸ и нїе се напатнїѸ нїмало.

Записи на Цветном триоду (Москва 1837) у манастиру Озрену.

159. — СїѸ свѸтая Божественая книга ТриѸдѸ Озрена намастира храма свѸтога Шца

Николая. Приложи рабѣ Божи Іѡванѣ Стевић да мѣ вѣде вѣчити споменѣ. То е обещо на смрти, када га исповиеди и причести протопресвитерѣ Марко по законѣ канонѣ¹⁾ да учини тою милостию: да кѣпи 2 книге: Тришдѣ и Пентикостарѣ у намастирѣ, і то е све совѣршиш како треба у законѣ и да се не би нашо васия да би и шдннш ѿ намастира докѣ годѣ е камена и трапезе. Тко би е шдннш и реко да е негова, шнѣ да е проклети и анатемни дяволѣ. Ѣва е книга на мастирска. Подписа прото Марко Маряновић на 1842 лѣта м(ѣсе)ца іѡни 20 за дѣшѣ поконнога Іѡвана Катанића. Помяни, Г(оспо)ди, ѹсопшаго раба твоего Іѡвана!

Запис на Триоду (Москва 1835) у манастиру Озрену.

после 1842

160. — Сня книга зовомя Велики Тришдннѣ. Писа попѣ Антоніе Іѡвановићѣ у села Басилевацѣ, зове се Катанићѣ. Знати се када се запопи попѣ Антоніе Іѡвановићѣ зове се Катанићѣ: м(ѣсе)ца Іенѣарія 17 денѣ, иза Рожества Христа Господа нашего Исуса Христа, на Антоніе Великаго . . .

Запис на Триоду (Москва 1835) у манастиру Озрену.

1843

161. — Сѣи вогоглаголивѣю книгѣ шдкѣпи благословени Дѣка за споменѣ ѹсопшемѣ Лазарѣ і Крсмани[и]. Сѣи Бог (1)843.

Запис на Октоиху (Москва 1792) у цркви у Јањи. — Има и концепт писма попу Софронију од ученика Крсте Крсмановића (1843).

162. — Сня книга Павла Іѡкића. Приложи е попѣ Дѣки, сѣви за здраваѣ и свои кѣпи, 1843.

Запис на Требнику (Будим 1821) у цркви у Власеници.

163. — 8 селѣ Сѣвчаници Мари[я]нѣ Кнежевићѣ погр... сѣи благог[ла]голивѣю книгѣ шдкѣпи благословени Симо Вѣчковићѣ за споменѣ Лазарѣ и Цѣфтѣ, 1843 лѣто.

Запис на Октоиху (Москва 1843) у цркви у Јањи.

¹⁾ „Канон“ овде значи: оно што свештеник, приликом исповедања, нареди неком да учини ради покајања грехова.

164. — Сѣи святи Апостолаѣ приложи рабѣ Божи Лазарѣ Басилѣвићѣ, житѣл ѡвничкии, у Зовикѣ мнѣ перю Геѡргию Поповићу, пароху зовичкому и ѡвничкому, у феаію м(ѣсе)ца ноѣمبرіа 21го 1843 лѣта, за споменѣ живиѣх и мертвиѣх. Подписано у Брчкому.

Запис у Делима апостолским (Москва 1798) у цркви у Зовику.

165. — Сѣи Требникѣ прилагаетѣ вѣ дарѣ ѿ г. Димитріа Драгичићѣ за споменѣ своиѣх родитѣлѣи оцѣ дѣховномѣ Стефанѣ, парохѣ осмацкомѣ, у Боснѣ, лѣта Г(оспо)дня (1)843, вѣ Панчевѣк 29....

Запис на Требнику (Будим 1821) пок. Пере Митровића у Дубници.

166. — Поклон намастиру Папраћи од Петка Драгичевића. Рођен у селу Осмацима на Какню, живи у Панчеву. Из Босне прешо о светом Димитрију године (1)843.

За помен мога оца и матере, браће и едне сестре, по імену: отац Ристо, мати Марија, браћа Мирко, Димитрије, Илија, Бѣлан и сестра Стоја, деду Драгића и бабу Аницу, Јована.

Запис на Псалтиру (Москва 1783) у ман. Папраћи.

167. — Поклоніо Георгій Станковић, учитель набердски.

168. — Рѣкоположенѣ низѣ подписаный лѣта (1)839, м(ѣсе)ца августа дня 27го во діакона у капѣли Хр. (святаго) Кавѣденія вѣ резиденциі пакрачкія сѣщен, чрез егѡ високопреосвещенство г(оспо)дина діецезалагѡ еп(ис)к(о)па Геѡргиа Хранислава.

Тогоже лѣта м(ѣсе)ца ноѣمبرіа дне 21го, у истон капѣлы, во пресвѣтера произведенѣ чрез егѡ високопреосвещенство) г(оспо)дина еп(ис)к(о)па Стефана Поповицѣ, и приставаенѣ тасту г(оспо)дину прѡтоіерію Сѡмонѣ у...риницѣ за спомощника вѣ парох на...скіи. Лѣта же (1)842 марта м(ѣсе)ца дне 15 на парохию Брачевачѣ опредѣлен за ад(м)і(нистра)тора и лѣта 1843, іанѣарія дне 16, полѣциѣ сѡггелію на помянѣштѣ парохию ѿ егѡ високопреосв(ещ)енства) Г(оспо)дина Стефана Поповицѣ при ѿходѣ егѡ на Бершачкѣ епархию.

Подписах вѣ Брачевѣцѣк марта м(ѣсе)ца 18 лѣта 843. Павелѣ Поповицѣ, парох врачевачкіи.

Записи у Псалтиру (без прѡва два листа) у цркви у Бос. Шамцу.

169. — **Во славу свѣтлон і животворащен и нераздѣканн Троицк: отца и сына и свѣтаго дѣха . . . наина Тѣзле паше, сѣа свѣтла і во-жественна церковь Мачковацъ, храмъ свѣтаго оца нашего архієпископа Николаа, мірілі[ки]-скаго чѣдотворца, воздвиженіем поче се са дозволеніем царскимъ величествѣмъ Св[ѣ]тан Явдѣа Мѣтїд. Тогоже времена вѣсть намѣстникъ везир Усреѣпаша Самокволаа. Понеже трѣд даде наш милостивіи господар Махмѣтпаша і сін егов Османбег са господіном високопреосвѣщенним Кірілом Кіраковічем, царом зворничким, і торговцы тѣзланскі: Мичо (= Мићо) Крестмановічь, Лазо Ђокич, Станко Ранч, Илия Бовар і кнес Стеван Перанчич из села Авланице, да се ован храм воздвиже. Писа грешні рав Никола Костић, родом Алгодинац. Поче се градіти 5 юна 1843.**

Натпис на плочи над улазним вратима старе цркве на Мачковцу.

170. — **Сей споменік постави равъ Божи Ристо Ристіч за вѣчно воспоминаніе своимъ братѣмъ Ђурканѣ (= Ђурканѣ) и матери Скопшон Деспини да се код сего храма споминю. За ньюко спасеніе дѣша писа 24 августа 1843 лѣто, од воздвиженіа церкви. Бѣк родител Скопшы Ристо і брат Станко і Ніко, Госпови, Станы, Ніко, Дѣлака, Сімс, Божа, Порѣн (= Ђорђија), Бошкѣ.**

Натпис на плочи у сев. зиду старе цркве на Мачковцу.

После 1843

171. — **Сей книга Тревникъ прилогъ Тревка Бидаковића [з] села Борогова себе за здравле і семи домашнимъ і во вѣкѣкѣ века, аминъ. Конецъ.**

Запис у Тревнику (Будим 1821) пок. Пере Митровића у Дубници.

1844

172. — **Свмон Исајловић родіо се у Сомбору, [у] Бачкоі, одрастіо је у Београду. У Сомбору совршио препарандію 1844, у Карловці осам гимназіа і 3 ри богословіе. Simon Isajlović, učitelj.**

Симеонъ Исаиловић родіо се у Сомборѣ 1826 лѣта,

Запис на Апостолу (руски, без почетка) у цркви у Градаццу.

173. — **Сія книга Гавріила Благовића, жителѣа осѣчкаго. Во Осѣцкѣ, 12 го марта 1844 лѣта. Gabriel Blagoevich.**

Запис на књизи „Царскій путь“ од Ј. Максимића (1709) у Српској нар. књижници у Пурачићу. — Сличан запис и на крају књиге.

1845

174. — **Даде попов ѿтацъ Коста зетѣ Кости Летѣргию за жито и за миразъ и писа Коста Томанъ и[з] села Ботаице, априлие дана 12 1845.**

Запис на Служебнику (руски, 1758) у ман. Озрену.

1846

175. — **Куплѣна од простосиньгела филодеа за 48 гро(ош)а у Бѣлој, 1846 лѣта.**

Запис на Служебнику (руски, 1758) у цркви у Обудовцу. Књига је била својина и попа Стојана из Жабара.

1847

176. — **Знати се како штедѣни благословѣ[ни] Максимъ книгѣмъ Галтирѣмъ попѣмъ Николи ш села Дипнице, себе за здравле. 8 гроша 50. 1847.**

Запис на једном Псалтиру (Москва 1817) у цркви у Обудовцу.

177. — **Сие с(вя)тое Евангеліе Г(оспо)да Бога и спаса нашего Іис(ус)а Христа и с(вя)тыхъ апостолаъ, совокупно ѹедно церковно естѣ храма с(вя)того Георгіе или называеміи церкви Левнице. Евановы е і наѣни (= начини) хаѣни Лазарѣ Іванновићѣ, учителѣмъ тѣзланскій или еѣнимъваша, пашини докторѣ. Списалѣмъ мѣсеца маія въ 12 денѣ, на 1847 лѣта Христова.**

Запис на Еванђељу (Москва 1798) у цркви Ломници.

179. — **Сія книга Литѣргіа Гавре Попова. Еванови е Баскрсия мѣсеца маія денѣ 7 1847.**

Запис на Служебнику (руском) у цркви у Чечави.

180. — **Сие с(вя)тое Евангеліе Г(оспо)да Бога и спаса нашего Іис(ус)а Хр(и)ста имаде 12 евангеліа с(вя)тыхъ страстен. Во с(вя)ти Бѣлкі петакѣ велике страсти есѣ. Наѣни и вновни свѣ книгу Хаѣни Лазарѣ Іванновићѣ,**

учителъ) тѹзлански, назырателъ сколе и еѳимъбаша пашинъ. У Тѹзли мѣсеца јуля 7го дне, на 1847 лѣта.

Запис на Страсним еванђелима (Беч 1764) у цркви Ломници.

181. — Сня Салтирѹ Дамлина янковиѳа из села Дѹгога Поля. Учи у Бранякѹ месеца фебруария 28 ден лето 1847¹⁾.

Запис на једном Псалтиру у цркви у Дугом Пољу.

182. — Сня книга с(в)ятое Евангелие с(в)ященника Михаила из села Раднѣ. Еванови е на Николая Дмитриевичѹ, учителъ у Тешню, лѣта 1847 м(ѣ)сеца августа 22 дне.

Запис у књизи Страсна еванђела (Москва 1782) у цркви у Чечави.

183. — Сня книга С(в)ятая божествена Литѹргия с(в)ященојерея Јвакина из села Церквинѣ, наия Градацацѹ. Еванови е Николая Дмитриѳѹ, лѣта предло... ания 1847 м(ѣ)сеца јѹния 26го, у Тешню. Теша[н]скии учителъ.

Запис на Служебнику (Будим 1799) у цркви у Црквини, код Бос. Шамца. — Никола је био калуђер. Био је учитељ и у Црквини.

184. — ... книгѹ Василие Ранлича, лѣто и годинѣ на 1847. И остави споменъ во вѣки, аминъ. Богословия, богословия. Естѹ бѹна баше у Евчиякѹ во попа Новице 1833.

Запис на Божидареву Октоиху (Млеци 1537) у цркви у Осинѹ. — Василие Раилиѳ био је свештеник у Г. Детлаку. Има кратка белешка и да је књига својина Димитрија Раилиѳа.

185. — 1847 Овога времена вняхѹ живи 8 Бакѹпѹ попови: 1) Нлия, 2) Михаило, 3) Стоянъ, 4) Стоико, 5) янко, 6) Спасе 7) Тодоръ²⁾, 8) Биданъ, 9) Иосифъ. Любавно живише до смерти ихъ.

Запис у Божидареву Октоиху (Млеци 1537) у цркви и Осинѹ. Вакуф је предео западно од Добоја.

186. — (1847 лѣта изобразил Савва Петрович [вѹ] Темишварѹ.

Запис — потпис на икони Вознесења у манастиру Озрену.

око 1847

187. — Сня книга глаголемѹ Шк[тон]хъ... презвитера Хаѳе Јакова ... говиѳа... и дадохъ

¹⁾ Треѳа бројка написана тако да би могла бити и 3 и 5.

²⁾ То је био Тодор Зрниѳ у Церанима,

Шк[тон]хъ] попѹ Станкѹ да га послѹжи докле мѹ оградимъ Псалтирѹ и погедисмо ѳ (=3) форинте 8 сами...

Запис у Божидареву Октоиху (Млеци 1537) у цркви у Осинѹ.

1848 и 1890—1891

188—191. Ся божествена књига есте Чудеса Пресвятиа и пречистиа Богоматере, кое принадлежить священојереа Стефана, пароха бала-тунскогѹ. 1848 лѣто.

Он ю поклони попѹ Ђоки углѹвичкомѹ, а овај мени 1891, у мају. Никола Митров Шкориѳ, родом из Села Новога, а свештеник вршански од 6/8 1890.

1891, 27 септембра, роди му се први син Владислав.

Записи у књизи ΘΑΥΜΑΣΙΑ (Београд?) у попа Љубѣ Шкориѳа у Јањи.

1849

192. — Попа Бороия, рабу Митрѹ, Петрѹ, Василию, Ристану. Петарѹ Радиѳ у Модричой, 1849 лѣта.

Запис на Служебнику (Будим 1798) у цркви у Осјечанима.

193. — Ся книга Димитриѣ Спасоевиѳа Святое Евангелиѣ изъ села Жабара. Писалъ у селу Жабару мѣсеца јуниа 22го, 1849 лѣта. Оправля е Марко Лукиѳ изъ села Обудовца.

Запис на Божидаревим „Литургијама“ (Млеци 1519) у цркви у Бијелој.

1850

194. — Попечителство просвештенија Княжества Сербіе у Београду изволило е ову књигу приложити капели Общества градачкогѹ у Босни, преко руку г. Ристе Станиѳа, члена Общества градачкогѹ у Босни, мѣсеца јуниа 24 дне 1850 лѣта.

Запис на Ирмологији (Београд 1837) у цркви у Градачцу.

195. — Попечителство просвештенија Княжества Сербіе изволило [е] приложити ову књигу капели Общества градачкогѹ [у Бос]ни, преко руку г. Ристе Станиѳа, члена Общества градачкогѹ, мѣсеца јуниа 24 дне 1850 лѣта. Са овом књигомѹ, коя се зове Обци минеи, донешено е јошъ [седам] комада књига, то естѹ: еданъ Служебникѹ, едан Молебнихъ пѣни, една Ирмология, еданъ Требникѹ, еданъ Псалтирѹ и еданъ Часловацѹ. Свега седам комада.

Запис на Минеју у цркви у Градачцу.

196. — Ова книга Обшти минеј приложи Ристо Станић у ћелију црквинску. Предаде настоятелю попу Якиму лѣта (1)850.

Запис на Општем минеју (Београд 1841) у цркви у Црквини, код Бос. Шамца.

око 1850

197. — Писа ученикъ дѣвоика Тарса, шћер Јована Афанасића, из Тешња касабе.

Запис, врло лепим рукописом, на руском Еванђељу (1732) у цркви у Врућици.

1851

198. — Знати се книга сей встѣ Лазара Тадића. Даде прилогъ у цркву године лѣ[та] 1851: **Ѡвштакъ**, 1863 написа. Знати се чия е књига ова Лазара Тадића. Откупн прилогъ у цркву прилог лѣта 1851 године.

Запис на неким корицама од Општака (књиге нема) у цркви у Милошевцу.

199. — Прииде смирени јеремонахъ Неофитъ Димишевић 1851, м(ѣсе)ца, ш висоће Дечана, августа 26, у манастир С(вя)га Троица зовомаѣ Тамна.

Запис на Малом служебнику (Београд 1853?) у манастиру Тамни.

200. — Сей Часловацъ естѣ книга ученика Мланђена Стефановића, изъ села Локаня. Знати се када поче учити Часловацъ, м(ѣсе)ца севтимрїя въ 5 день, на 1851 лѣта Христова. У манастиру Светои Троици.

Запис на Часловцу (Будим 1846) у манастиру Тамни.

201. — Сей книга... естѣ Требникъ. Купи е Вук... Николаевић за гроша..., мѣсеца марта 1851 год. у Тешню.

Запис на Требнику (Будим 1821) у цркви у Чечави.

1852

202. — Сей книга **Ѡалтирѣ** естѣ ученика **Млађена Стефановића** [і]зъ села Локана. Знати се када започе учити **Ѡалтирѣ** м(ѣсе)ца декемрїя въ 4 денъ на 1852 годѣне, у **Святой Троици манастиру**.

Запис на Псалтиру (Београд 1849) у манастиру Тамни.

203. — Книга сія естѣ цркве лозничке у округію Подринскомъ, близъ реке Дрине и града Звоника (Зворника) у Босни. Подписа протопресвѣтер Лозничкій Ігнатїй Васић. 10 юнія, 1852.

Запис у књизи Молебна пјенија (Београд 1838) у манастиру Папраћи.

204. — Сію књику купи у Сараеву житель тешаньски Петар Костић за здравие свое и свое дѣце Ефтимия и Јована, супруге Јованке, кћери Маріе и Пере унука. Приложи храму Покрову Пресвятїя Богородицы у мѣсту Тешню, 1852 лѣта.

Запис на Ирмологији (Чернигово 1768) у цркви у Тешњу.

205. — Да се зна када приде Висарион Деча[нацъ], 1852.

Запис на зиду у ѱакониону цркве Ломнице, али није сигурно да се година 1852 односи баш на тај запис.

206. — Знано бѣди како е шва година рана, шта смо запантили: ечмена леба 8очи Троица, **кокѣр8знѣ** 8очи Илина, на 1852.

Запис на зиду лево од улаза у наос цркве Ломнице.

1853

207. — Сія книга іменованая Служавникъ божествені естѣ **Ѡбщежителнога** манастира Святе Троице. Писа Хрисантия Ішвановићъ, ермонак манастира Святе Троице, м(ѣсе)ца майя 26го день, на 1853 годѣне. (Печат)

Запис на Малом служебнику (Београд 1853?) у манастиру Тамни.

208. — **Ѡня** книга **Ѡвшта** миная **ћелие** **вѣланске** и **свѣга** **нареда** **вѣланскога**. **Купили** од **Јована Станића** **мѣсеца** **юлия** 19гъ 1853 лѣта и **ш** **номе** **Служавникъ**, **Требникъ**, **Ирмологию**, **Молебну пѣнию**, **Ѡалтирѣ**, **Часловацъ**,

Запис на Општем минеју (Београд 1841) у цркви у Бијелој.

209. — Сію књигу приложи мѣсту Тешню, храму Покрова пресвятїя Богородицы, за свое и свѣ здравие као: Петра Шаркића, бывшега учителя, и супруге Елке, сына Светозара и кћери Екатерине, при епитропу Петру Костићу, дана 21 ноемврїя 1853 лѣта.

Запис на Псалтиру (Москва 1848) у цркви у Тешњу.

210. — **Ѡня** книга естѣ **Ѡалтирѣ** **церковній** **во** **храмъ** **с(вя)таго** **Іованна** **Крестителя**. **зворничкія** **цркве** **Ѡвнови** **е**, **і** **наћини** **хаћји** **Лазаръ** **Іовановићъ**, **докторъ**, **са** **своимъ** **вратомъ** **Крестомъ** **Іовановићемъ**, **уч[ителѣмъ]** **ман[?]** **изъ** **Тузле**, **съ** **дозволениемъ** **архиепископа** **и** **митрополита** **нашего** **Агатангела** **святозворничкога** **и** **рѣшению** **кметова** **церковнїе**, **епитропа**

с оуговореніємъ, 27 марта на 1853 лѣта, у Зворнику.

Запис на Псалтиру (без почетка) у цркви у Зворнику.

211. — Знано бѣдети како се деца кѣпау у реци Бревитки усредъ зиме, када ние вриеме, месеца янври день 18 1853. Тако се догоди лепота на светого Танасію а загрмле... го Богоявления януяри 6, 1853.

212. — Знано буди када видесмо звезду са барякомъ, 6го августа 1853, и тако се виђела до 13 августа и то е нестале, и тако дале.

Записи на Акадисту (без почетка) у цркви у Српској Грапској.

213. — Сія книга естъ Минеа м(ѣсе)ца октомра храма с(вя)таго Іоанна Крестителя, зворничкій цркве. ѿбнови е и поправи е неколико хаћи Лазаръ Іоанновићъ, док(торъ) из Тузле, са своимъ братомъ Керстомъ Іоанно(ви)немъ, уч(ителъ)ма ма. игр. (?) Съ дозволениемъ архіепископа и митрополита Господина, Г(осло)д(ина) нашего Агатангела святозворничкій митрополїи и съ реңениемъ кметова, церковние епитропа и со священникомъ ниовога пароха г. Керсте Вуића, при Стефану Ковачевићу, коћ(абаши), при Ристи Поповићу, км(ету), при Зари Іоанновићу, км(ету), при Николи Василъвићу, км(ету), при Јови Петровићу, при Мићи Ѡеодоровићу, 3 априла на 1853 лѣта, у Зворнику.

Запис на Минеју за октобар у цркви у Зворнику.

214. — Панто за... утрению, месеца ивни, данъ 10. Панто Дуликапићъ, 1853 лѣта.

Запис на једном Часловцу (без почетка) у цркви у Дугом Пољу.

ѿсле 1853

215. — Сія естъ книга попа Якова Служавникъ одъ цркве Ловнице.

Запис (са цртежом цркве) на Служебнику (Москва 1853) у цркви у Власеници.

216. — Сія книга Триодъ цркве модричке, месеца январия,

Запис на Триоду (из 18 века) у цркви у Скугрићу.

1854

217. — ѿ благоразумни читателю, ползуи ся и подари ся добрѣ хранити книгу словесъ божихъ а не рушити и покопати и кварити лице с(вя)таго печата божија.

Podpisa Nikola, učitelj u Cerkvini, ljeta 1854 goda, mjeseca marta 24.

Запис на Општем минеју (Москва 1769) у цркви у Милошевцу.

1855 и 1856

218. — Знати се када поче учити Фалтирз Крсто Бѣрићъ у Црквини 1855^{те} године, м(ѣсе)ца марта 9^{ти} дан.

218а. — Ђво има како самъ узвео да учини Фалтирз 1 година: м(ѣсе)ца марта 9 даня.

Записи на Псалтиру (Будим 1854) у цркви у Црквини.

219. — Оваи Фалтирз естъ Петра Остоића. Доки га од г. Маринка Поповића за 4 цванци(кѣ) или 16 гроша. Поче га учити 5^{ти} септембра 1855 године у Трешњици Петаръ Остоићъ, братъ Ђидака Остоића изъ Босне, изъ вароши Ђебронице турскогъ царства. Подписа Петаръ Остоићъ.

Запис на Псалтиру (Београд 1852) у цркви у Пожарници.

220. — Сія книга естъ миѣ попа Косте из Поребрица Служевникъ црквениа. 7^{ти} новембра лѣта (1)855г.

Запис на веома оштећеном Служебнику (из доба царице Јелисавете Петровне) у цркви у Бијелој.

1856

221. — Ђа нѣтѣр... крамъ Домниѣс селтаго Георгіе соградѣ се годѣ 1856, м(ѣсе)ца марта 21. Приложи...

Напис на путиру који је сада у цркви у Кладњу. Има и запис о поправци из 1933, који гласи:

221а. — У прилог цркви поправи Немањ(а) Тешановић 9/XII 1933.

222. — Сеі с(вя)ти образъ приложи Гостимиръ Ковачевић изъ села Чечаве у ѿбщин[у] чеча[вскѣ] нѣрие попа Стояна Стойковича, мѣсеца декемрия дне 13, 1856 лѣта.

Запис на икони Преображења у цркви у Чечави.

223. — 18 ІС † ХР 56. Сеі есте оваї каменъ ѣчителя Данїла Благоевића. Знано бѣдѣ свакомъ і нека знаде да е прві ѣчителъ посто кодъ цркве драгалъвачке і ѣаке поче ѣчитѣ са власти господїна митрополїта Агатангела. Дошо е 8 школѣ 8 1853 лѣтѣ. Імо і (= их) е ѣака 123 ученика. Нека се споменъ чїні докѣ е ове цркве і камена. Оваї каменъ подпїса ѣакъ ѣчителовъ Перо Тодоровић.

Напис на надгробном споменику у порти близу западног зида цркве у Драгалъевцу.

224. — Сиа книга попа Стоика Лугонића на 1856 лѣта.

Запис на Псалтиру (Будим 1829) у Јеланској, у приватном поседу.

1857

225. — Сію Общую Минию купи е Петаръ Костићъ, житель тешаньскій, храму Покрову Пресвятія Богородицы за црковны и рачунъ у Сараеву, цѣною два и полъ дуката или 137 гроша 20 пара. Марта 16 дана 1857 лѣта, при епитропу святаго храма Ананіи Мићићу.

Запис на Општем минеју (Београд 1841) у цркви у Тешњу.

226. — Сеи Служебникъ книга ереа Павла Трифуновића. Година 1857 гъ лѣта, иѣни 12 день. Пописа Моисия Івановићъ, ученикъ.

Запис на Служебнику (Будим 1798) у цркви у Осјечанима.

227. — Сиа книга попа. Знати се када ожени се попъ на 1855 лѣта, миесеца вервария день 6, а знати се када се заполи 1857, нада миесеца јулъ день 20.

...попъ Георгие Новићъ одъ села Осинѣ писа 1857 лѣта тако и иѣзе 120 кућа нѣрие, све 1 кѣна 1 талиер, од владике Дионисия.

(Још на више места о томе како се је запопио. Родио му се син 26 марта 1859).

Записи у Служебнику (Будим 1825) у цркви у Осинѣ.

228. — Сија книга Летургия попа Димитрие Поповића. Писа Дамѣнъ Поповићъ, августъ 30, 1857 године.

Запис на Служебнику (Будим 1799) у цркви у Појезној.

229. — С[и]я книга [Купи је] одъ учителя Симеона Милосавлѣвића за 18 греша. Поче га учити 1857 године 4 септемврија у Трешњици ученикъ трешнички.

Запис на Псалтиру (Београд 1852) у цркви у Пожарници.

230. — Све престолне иконе са царскимъ дверима приложи црквы Папратьскои оу Босни мајор Миша Анастасѣвићъ изъ Београда, севи и своимъ за здравлѣ и спасеніе, лѣта 1857. Иаокразію Милія Марковичъ.

Запис у цркви ман. Папраће.

231. — Сиа книга Псалтирѣ попа Софроніе. І ѡбнови е Цветинѣ Гонковићъ, учитель маглански, на 1857 лѣта Христова.

Запис на једном Псалтиру у цркви у Болъанићу.

232. — ...ікѡна Милика Іштановича. Писа Баскрсиа Тѣич, 1857.

Запис на једној Богородичиној икони у цркви у Чечави.

233. — Сиа ікона Сине Богданича Вознесење спасенія, 1857.

Запис на икони Вознесења у цркви у Чечави.

1858

234. — С[и]я книга естѣ Овштїе минїе цркве вѣлянске і све овштине народа і што се тиче ерїства Марка Дүкића. Ово писалѣ учитель Лазар Дүкић, братѣ ерея Марка. мили братѣ і отцѣмъ і манкомъ. Родом есмо изъ Обүдовца. Знати се када се погоди да учим дѣцѣ у Бѣлои ког ли года і мѣсеца: февруара 9 гъ, а года 1858 га. Да намъ Богъ даде срећу і здравлѣ и плодно veselje да нам mlado u kući plakalo і u polu žito račalo! Amin, to est kako zući n[e]ka tako bude! У Бѣлои касаби.

Запис на Општем минеју (Београд 1841) у цркви у Бијелој.

235. — Сиа книга Триодъ. Подѣписа учитель Данилѣ Благо[е]вићъ, када е био у Озрену учитель, 1858 лѣто, мѣсеца септембра, 8 го дне. Овде е учио ѣаке годину дана, само му е едно мана, зашто е добро пио ракию, само да има — камо срећа!

Запис на Триоду (Москва 1835) у манастиру Озрену.

236. — Стара црква пренѣшена из Слатине у Обүдовацѣ године 1780. Препокрита стара црква године 1818. Спалѣна стара црква 29 октомбера 1858 године Писо Пантелија Павлович.

Натпис над другим вратима у северном зиду цркве у Обүдовцу.

237. — Знати се тко е үзео учителя Благое Максимовићъ, што е био учитель у Пореврицама: 3 године дана учио дѣцѣ. 1858.

Запис на Псалтиру (Београд 1852) у цркви у Пореврицама.

238. — Сиа естѣ Апостолѣ манастира Озрена. Подписа учитель Данило Благоевићъ,

Када е био овде, 1853 лѣта, і љчно е ђаке
ѣдну годину овимъ рачномъ :

жито	12,676
	23
	38028
	25352 итд.

Запис у Делима апостолским (Беч 1795) у манастиру Озрену.

1859

239. — Сеи естѣ книга Тревникъ манастира у Озрену. Подписа сеи Ђорђо Поповић фврварне... лѣта (1)859.

Запис на Тревнику (Москва 1796) у манастиру Озрену.

240. — Сѣня книга Апостолъ манастира Озрена, 1859. Подписа учитель Данило Благовић, када е био овде учитель озренскіи. мѣсеца фврварна 6^{га} дне

Запис у Делима апостолским (Беч 1795) у ман. Озрену.

241. — Сѣи естѣ Лѣтѣрѣгѣ мнѣ священоерея Георгие Стефановића од Скиповца і Грачанице і Динне. Тако нека се знаде колѣнко е нмо нѣрне свое. Подписа вѣвшн учитель Данило Благовић прво 1857, вто(ро) 1858, тр(ѣће) 1859, мѣсеца іюля 6^{га} дне.

Запис на Службнику (руски, 1858) у манастиру Озрену.

242. — Сѣя книга знати се чия е: цркве вѣлянске, при ерѣю Марку Лукићу. Дошло прилогъ одъ кѣмомѣла сараевскога. 14 парчета дошло: 1) Четверогласникъ, 2) Типиконъ, 3) Службникъ, 4) Бѣлки тревникъ, 5) Мали тревникъ, 6) Моленне пѣнне, 7) дрѣги Четверогласникъ, 8) Празнични Миння, 9) Обична Миння, 10) Часловацъ, 11) Новоі закѣтъ, 12) Полустаръ, 13) Пентикостаръ, 14) Триодионъ. Бог мѣ до царство небеско і земалско, пак то е дошло године 1859 у септемврѣ.

Запис на Октоиху (Москва 1850) у цркви у Бијелој.

243. — Сѣи книга Јменовани Псалтирѣ манастира Свѣтѣ Троице. Подписа ђакъ Јово Стояновић. Мѣсеца декембра 12, 1859 год.

Запис на једном Псалтиру (без већег дела) у ман. Тамни.

244. Ово божественна кнѣга зове се Трјод кој служи от неделе фарисејеве до Воскре-

сения Христова. Посла ю на дар у цркву вруничку свѣтли Императо[р] цар свию Славіана Николаја Павловић, 1859.

Запис руком попа Стојана Станковића на Триоду (Москва 1851) у цркви у Чечави.

око 1859

245. — Сия книга Триве Симича и Пере Атетричевића. Кѣпише, благословени да бѣдѣ благословени Перо и Триво. Да имѣ Богѣ даде здравле Перѣ Тривѣ.

246. — Оваи Типикъ попа Якіма села Церквине парокъ, Гревоска.

Записи у Типику (Цариград 1853) у цркви у Бос. Шамцу.

Између 1850—1860

247. — А манастир Папраћа када се поче пограђивати онда јои је позаимила Ловница гро[ша] 4800. То је било у вѣкт, кад је управљо поп Ристо С[а]вић и поп Марко Поповић Ловницом приквом, и то им није враћено од Папраће.

Из кнѣге са забелешкама попа Јосифа Савића, сада приватна својина г. Саве Савића, ломничког свештеника. Марко Поповић је умро 1871. Дуг који се помиње није уопште никада враћен.

1860

248. — У Приедорѣ, 20 марта 1860.

Запис на Цветном триоду (Москва 1855), Еванђељу (Москва 1852), Апостолу (Москва 1843), Псалтиру (Москва 1858) и Часослову (Москва 1852) у цркви у Бос. Броду.

249. — Одъ 1859 лѣта наста скупоћа:

1 ока брашна кукурузна	60 пара,
1 ока шенична	2 гроша,
1 ока мекиня шеничне	1:4 паре,
1 ока гра	60 пара,
1 ока мяса говећега	1 грошъ 30 пара,
1 ока трешне гра у сѣме	12 гроша.

И те године биаше велики кашалъ на малои дѣци и верло дѣца умираше. 24^{га} априла паде сниеег. Бияше свакояко и негодно и опетъ 17^{га} паде сниегъ маия и увече мразъ и што е било из [зе]мле никло и на дрвећ остало ништа не шкоді. И тако біло е великі данакъ на народу и марве мало, месо евтино: ока печена 60 пара.

Запис на Службнику (руском, 1758) у ман. Озрену.

250. — Сеи есте Месловацъ Стефана Спасовића одъ села Загона. Учи у училишту загоначком. Учио је код привог учителя Ристе,

кодъ другоꙗ учителя Радована (1)860 год. И ову книгу подписа учитель Радованъ одъ села Ма... (1)860 године.

Запис на Месецослову (Будим 1807) у ман. Тамни.

око 1860

251. — **Сия Псалтирь естъ Стевана Гофренића изъ села Попова. Подписа учителя Радована Јовановића у Дворовима...**

252. — Сия естъ книга Псалтирь Стеве Софренића покоиноꙗ изъ села Попова, па му писа братъ за испокои душе. Писа у три селендара усобшаго раба божиего Стеву.

Писа Цветинъ Ешћић изъ села Локаня.

Записи на Псалтиру (Београд 1852) у манастиру Тамни.

1861

253. — Сеи книга Молебное ꙗвниє. Плати е Максимъ Бошковић изъ Тупковића юния 4, лѣта 1861. Подписа Васо Буниевацъ. Папраће, дне 26 фебруара.

Запис у књизи Молебна ꙗвнија (Београд 1838) у манастиру Папраћи.

254. — 10 г августа доће учитель Раденковичъ, 1861 лѣта.

Запис на Антологији (Москва 1785) у цркви у Тешњу.

255. — Сеи Псалтирь принадлежи школе вароши Тешнѣ, дне 26. августа 1861.

Запис на Псалтиру (Будим 1855) у цркви у Осјечанима.

256. — На 1861 лѣта знано буди када е био Данило Благоевић учитель у Зовику ꙗ дже учио што е знао. Друго ништа ние знао, него само: А а, Б б, бистъ тако глаголъ, одъ люди, неки.

Запис у Делима апостолским (Москва 1798) у цркви у Зовику.

После 1861

257. — Сеи Апостолъ зовичке цркве есамъ научио у учителя Дамила Благоевића. Стево Марковић изъ Зовика. еръ си ме изъшћеро изъ школе, учителю, с ѣдноꙗ човека, с Пере? Па господару моме учителю Данилу Стево Марковићу.

Запис у Делима апостолским (Москва 1798) у цркви у Зовику.

1862

258. — **Сия Читала Дѣлака Тѣтневѣћа, жителъ села Деглака. Подписа Дамѣнъ Попо-**

вићъ, очителъ оу Мавецѣ. Родома вѣстъ и [зъ] села Деглака. Априла 16 гъ 1862.

Читуља у цркви у Деглаку.

259. — Оваи Зборникъ оправи се 1862, и тако принадлежи Ђури Спасоевићу. 4 гъ мая 1862 год., у Тузли.

Запис на једном Псалтиру у цркви у Миловцу.

259. — **Сия книга Житиє Иована Рилскога. Екѣпи е попъ Божо Иовановић изъ села Дугога Поля, 1862 године. Цванцика 10 даде за ню.**

260. — Априла 27, Атангел (= Агатангел, учитель)... Модрича. Попъ Божо, 1862.

261. — Сия книга Неде Томошилова.

Записи на књизи Житије и служба св. Иована Рилскога (Београд 183) у цркви у Дугом Пољу.

1863

262. — Сия икона приложи Спасое Иовановић Саралија во црковъ январску святаго Іоана, года 1863, мѣсеца ферфара 7.

Натпис на руској икони Богојављења у цркви у Јањи.

263. — Знано буди када се постави попомъ ереи попъ Стево, попа Станка синъ Стево, у Сараеву 3 месеца марта у суботу запопи се 1863 Стево.

Запис на Псалтиру (Будим 829) у Јеланској, у приватном поседу.

263. — Сеи Зборникъ попа Стеве Лѣгонъ, 1863 и оне се године запопио месеца марта у Сараевѣ.

Запис на Зборнику (Беч 1792) у цркви у Појезној.

264. — Знано бѣди када придѣ нови свѣщеникъ Иосифъ Гавриловић, н[а] 1863 лето.

Запис на зиду у апсиди цркве Ломнице.

1863 (?)

265. — **Сия кнѣга Зборникъ попа Стеве Лѣгонѣћа одъ сего села Ђланске.**

Запис на књижници „Собраніє“ (Беч 1770) у цркви у Појезној.

1864

266. — **Сие второ пришестане приложи Хаци Христо Триковичъ, жителъ сарански, у црковъ дервенскѣ за споменъ своꙗꙗ упокоившиꙗ родителъ Трика, кон е у истои вароши преселено се у вѣчностъ 5 августа 1811 лѣта,**

а сограцено сие у томъ градѣ Јерусалимѣ марта 16 1864.

Записи на великом „Јерусалиму“ (слици) у цркви у Дервенти.

267. — Ова књига естъ именімъ попа Яни-ма изъ села Црквине, мѣсеца марта 25, 1864 године.

269. — Ова книга ћелие црквинске.

Записи на Молебнику (Београд 1838) у цркви у Бос. Шамцу.

270. — Сия књига Требникъ Ристе Яковића изъ Загона, али не родомъ из Србие. Поживиѣе свѣкъ лѣта 36, а престаѣио се лѣта (1)864 мѣсе(ца) апри(ла).

Запис на Требнику (без почетка, Београд?) у манастиру Тамни.

271. — Знати се када доће учител Јово изъ Бѣле: г(оспо)дня лѣта 1864, 24 авг., года. Подъписах Евангелие і Апостолъ. Богородице дѣво, радѣи ся благодатна! У Зовіку вароши лѣт...

Запис у Делима апостолским (Москва 1798) у цркви у Зовику.

272. — 1864 почетакъ зиданя цркве у Обудовцу под управомъ архіереомъ г. Дионисіемъ Првѣмъ и митрополитомъ зворничкімъ, 1864 године првогъ 1 септембра.

Стара црква на Обудовцу изгорела е узъ буну протојерея Стефана Аврамовића, пароха орашкогъ, 10^г септембра. Буна против трѣнине 1857 године.

Запис на Пентикостару (Москва 1865) у цркви у Обудовцу.

273. — **Сѣи сватѣи цркви положи сѣ темелъ при боголюбивомъ архіепископѣ и митрополі[тѣ] Зворничкомъ г. Дионисію Првом и настоателѣ г. Стоанѣ Стоичевіиѣ, парокѣ жаварском, лѣта ѿ созданиа міра 7353, ѿ р(о)ж(д)ства Хр(ис)това 1864.**

Натпис на једним вратима у северном зиду цркве у Обудовцу.

274. — Сия естъ Евангелие Апостолъ. Помилуй, Господи, помяни, Г(оспо)ди, рабъ твоихъ. Вѣруио во единого Г(оспо)да Исуса Христа, сина божия... итд. Подпіса съ ноембра лѣта 1864 на...

275. — На 1864 лѣта знати се када е био Јово учителъ у Зовику. Подпіса сѣ у Зовику 1864 года.

Записи у Делима апостолским (Москва 1798) у цркви у Зовику.

276. — 1864 како изије Јово По... [и]зъ школе.

Запис на зиду у апсиди (ѣакониону) цркве Ломнице.

1864—1866

Један Псалтир (Будим 1855), сада у цркви у Власеници, био је, 1866, својина ученика Мате Поповића у Власеницама, 1864 био је Јове Поповића у Тузли, а

277. — Јово Поповић у Зворнику м(ѣсеца) маия изиѣе [и]зъ] школе 1865 г.

1861—1865

278. — **Гради се Кходѣ храмъ Пресв[я]тѣи Б(огороди)ци са допѣнѣм (= допуштењем) цара свѣтанѣ Явдѣлѣ Мѣђида и за знанѣ владикѣ Дионисіе. На 1861 кѣпи попѣ Стоанѣ Стоичевіиѣ ферманѣ и землѣ ѣе црква бити и сагради е с Богомѣ и с народомѣ и са своѣ два сина: поп(о)мѣ Стев(о)мѣ и Мићомѣ. Знаѣе тко годѣ прѣчи да е нѣова старина. Гради е манастирѣ Максимѣ изъ Магла(н)ске наіе на 1865. Пѣга Кршѣ Тѣиѣ.**

Натпис на плочи на цркви у Чечави.

1865

279. — Свмеонъ Исајловић родіо се у Сомбору, одърастио је у Београду. У Сомбору совршио препарандіју 1842 лѣта, у Карловцѣ 8 мѣ гимназіа и 3 ри богословіје 1850 лѣта. Simeon Isajlovič, Sānger und National Lehrer, befindet seit, den 22ten Dezember 865 Dopsiner Gemeinde.

Живіо! Живіо! Живіо!

Запис на Апостолу (руски, без почетка) у цркви у Градаццу.

1866

280. — **Књига естъ Трѣидіонѣ манастира Папраѣ. Подпісао е наставникѣ Василиј Остоичѣ, клирикѣ семинаріе београдске, а родомѣ самѣ од села Доканя, Пахїя зворничка, вавѣи се мало време учителѣмѣ у манастирѣ Папраѣи 19^г марта 1866 г.**

Запис на Триоду (Москва 1844) у манастиру Папраѣи.

281. — Любомир Крсмановић, ученик Ша (=грегега) разреда. Брчкии, 5а априла 1866.

Запис на једном Псалтиру у манастиру Папраѣи.

282. — Книга м(ѣсе)ца априла Миней месечни, добављѣнъ трудомъ г. попе Захаріе Поповићемъ, пароха осмачкогъ. Писо г. учитель В. Остоићъ, родомъ села Локаня, Нахіе зворничке, а ученикъ Семинаріе београдске, т. е. духовне Богословіе, бавећи се учителѣмъ овди крозь 3 м(ѣсе)ца у Папраћи м(онасти)ру, а книга е монастира Папраће. У монастиру 22^{га} априла 1866 г. Подъписо учитель В. Остоићъ, клирикъ.

Запис на Минеју за април у монастиру Папраћи.

283. — Сіе святоје Евангеліе приложи во церков обудовачку, храм Рождества пресвятия Богородици, господар Станко Коићъ, жителъ и трговацъ вароши Бѣлѣна, за вѣчити упоменъ свои родителя и предака, лѣта Господня 1866го, мѣсеца [юніа] 21 дана.

Запис на Еванђељу (Москва 1858) у цркви у Обудовцу.

284. — Сія сватая книга именовъ Пентикостаръ њелие Скугрића попа Илие Поповића, юнія 1866.

Запис на једном оштећеном Пентикостару у цркви у Скугрићу.

285. — Оваи Часловацъ естъ Живко Живковићъ, 1866, II разреда добаръ ученикъ.

Запис на Часловцу (Београд 1862) у цркви у Бос. Шамцу.

286. — Ову божествену книгу Триод приложи поштенородни Ђуро Јуришић за спомен себи і роду своме, у Зовик с(ветоме) храму. 15 октомбра 1866 лѣта.

Запис на Триоду (Москва 1858) у цркви у Зовику.

1867

287. — Сіи Псалтиръ за Трећи разредъ срибске школе Ристе Станишића у Власаницама, 28^{га} априла 1867.

Запис на Псалтиру (Београд 1857) у цркви у Власеници.

288. — Часловацъ естъ Игната Ђирковића. 16^{га} Маія на 1867 лѣта. Писа Игнатъ Ђирковићъ гроша 24 Часловацъ.

288_а. — Сія книга Часловацъ естъ Игната Ђирковића, првогъ разреда, 16^{га} фебруаря на 1867^{га} лѣта, при светом ма(насти)ру Папраћи. Писа Игнатъ Р. Ђирковићъ.

288_б. — Сія книга Часловацъ естъ Игната Р. Ђирковићъ, првогъ разреда, 20^{га} фебруаря 1867^{га} лѣта, Писа Игнатъ Ристићъ [из] села Осмака при святомъ м(анасти)ру Папраћи.

Записи на Часловцу (Москва 1844) у монастиру Папраћи.

28_л. — Овај Полу-устав приложише цркви папраћској браћа Јово и Тано Мијићи, у Сарајеву, 30 октомбра 1867 год.

Оштампана па залепљена белешка на корици Полуустава (без насловног листа) у монастиру Папраћи.

1868

290. — Прилогъ ко святомъ краму Вознесения Господня у Зовикъ од жителя брчанскога а родомъ изъ Лиевна Ефте Р. Вуковићъ і од супруге его Савке. У Берчком 7 фебруара 1868. года. — Измоли ову книгу за лубов Бога попъ Ђоко, синъ попа П. Мойча обудовачкога, жителъ у Брчкомъ.

Записи на Октоиху (Москва 1853) у цркви у Зовику.

291. — Прилогъ ко святому краму Вознесения Господня у Зовјку одъ жителя брчанскога родомъ изъ Лиевна Ефто Р. Вуковићъ. У Берчком, 7^{га} фебруара 1868 год. — Измоли ову книгу за лубовъ Бога попъ Ђоко, синъ попа Мойча обудовачкога, жителъ у Брчкому.

Запис на Октоиху 5—8 гласа у цркви у Зовику.

292. — **Сіи книга г[а]голъма Сѡктонѡхъ петогъ гласа мон(а)стира Свѣте Папраће. Подписахъ азъ грѣшни і недостойниъ Никола Хаѡи Јовановићъ. Родомъ вистѣ од Старе Сръвѣ алити од Расѣ, идѣже глаголемо мѣсто Призренъ. Тогда преселилхъ естѣ во Долнѡю Мисѡј (= Мисију) глаголемо друкѡ епархию. То... времѡнахъ вистѣ настоят(ел)хъ прѡтопопъ Јово Сремчевићъ. У Папраћи, 6^{га} маія годинѣ 1868 и лѣто.**

Запис на Октоиху (Москва 1849) у монастиру Папраћи.

293. — Ову божествену книју Ирмологју дароваше браћа Крсмановићи, родомъ из Тузле а сада живе у Срби(ји) у Београду, светоме храму святаго оца Николая у селу Мачковцу, годинѣ 1868, маія 21.

Запис на Ирмологији (Београд 1837) у цркви у Мачковцу.

294. — Знаті се када се роди синъ Тома ерея Лазара Лукића: 6 октомбра 1868 годинѣ у Бѣлои.

Запис на Октоиху (Москва 1850) у цркви у Бијелој.

1869

295. — Ову божествену книгу Пентикосаръ приложи благопочитаеми Лука Митровић и Ђорђе Арсеновић, жителѣ брчански, на даръ краму Вознесения Господня у Зовикъ за споменъ себи и свему роду своје. У Брчкомъ, 2 маја 1869^{те} године. — Које испросј побожњи ереи Ђорђо Мојћ, бјвши парох парокъ у Зовјку.

Запис на Цретном триоду (Москва 1857) у цркви у Зовику.

296. — Сеи естъ общежителнога манастира Свѣте Троице. Писа мѣсеца 1^{гъ} августа 1869 године. Писа у манастиру Свѣтои Троици. Писа у общежителнога манастира, тако да се знаде када писа и кое године, на дванестъ Макивиа.

Запис (двапут) у Малом служебнику (Београд 1853) у манастиру Тамни.

297. — На једном Псалтиру (Београд 1865) у манастиру Папраћи више потписа Игњата Ђирковића из Осмака, који је учио по том Псалтиру код манастира Папраће и трећи разред у Тузли, 1869.

298. — Псалтиръ сия книга ерея Марка Поповића из Среб[р]енице, 1869.

Запис на корицама Псалтира (Београд 1852) у цркви у Пожарници,

1870

299. — Сја јест книга Триод цркве Јањарске. Подписа Гаврило Обрадовић, учитель шкољ јања[р]ске, у Јањи 7^г фебруара 1870 године.

Запис на Триоду (Москва 1857) у цркви у Јањи.

300. — Псалтир цркве лиешњанске купили за 3 и по фор. Купи Томо Јелић, 1870, 29 марта.

Запис на Псалтиру (Будим 1829) у цркви у Лијешћу.

301. — Сеи книга Октоикъ... Луке Давидовића из Каоца. Писато априла месеца день 4, 1870 писато. Из Ситнеша Васо Плачић.

Запис на једном Октоиху у цркви у Лијешћу.

302. — Сия божественая књига естъ священоерея Цвѣтина Илића или Миканића, родомъ изъ села Обудовца, бившега учителя и писара цркве обудовачке Купи е одъ г. попа Стеве Протића изъ села Жабара. Подъписа попъ Цвѣтинъ Миканић изъ села Обудовца. У Обудовцу, код цркве служећи, 29^{гъ} маја лѣта 1870.

Запис на једној малој књизи у цркви у Слатини.

303. — На 1870 када прими Митаръ Ђуркувићъ (= Ђурковић?),.

Запис у Служебнику (руском, из доба царице Јелисавете Петровне) у манастиру Озрену.

304. — Сеи Требник добио на дар одъ покоиног господина ерея Димитрија Бошняковића, године 1870, Јован Дамяновић, учите[љ].

Запис на Требнику (Беч азѣ одн. азѣ) у цркви у Бијелој.

305. — Сия книга Петра Поповића и[з] села Болановића.

Сия книга попа Петра Софронића изъ села Бољанића. Подписа се 1870 лѣто.

Запис на једном Псалтиру у цркви у Бољанићу. — Петар Поповић и Петар Софронић — то је једно исто лице, брат Митра Софронића старијег.

306. — Сеи естъ Типикъ цркве осѣчанске. Дошоше године 1870: примио господинъ Паисие тузланске епаркије. Подписа учитель Даниљ Благоевић, еромонахъ грачанички.

Запис на Типику у цркви у Осјечанима.

После 1870

307. — Знано буди кои годъ ову книгу узме у руке своје нека спомене овогъ учителя Данила, еднога сиротана, што е бйло овде као еданъ робъ код ови люди. Само нѣга сѣ добро попови пазяли. Да и Богъ поживи, а нѣму срећан био пут кудъ годъ пошо! Подъписа своимъ рукомъ 24^{гъ} марта.

Запис на Празничном минеју (Москва, из доба неке руске царице) у цркви на Мачковцу.

1871

308. — Ову божествену книгу приложи Александре, архимандрит манастира С(в)ѣте Троице, за спомен своје оцу презвитеру Крсти и [за л]юбов своје отечеству... лѣта Христова 1871, марта 17. (Печат:) Александер, архимандрит М. С. Т. у Тавни.

Запис на Минеју за јануар (Кијевопечерска успенска лавра, 1866) у цркви у Мачковцу.

309. — Ово свето Еванђелѣ набави Јосиф Гавриловић, свештеник за своју ломничку цркву, у Нахиі власаничкој у Бирчу, из Митрополіе србске у Београду, а преко наместника лозничког Ивка Поповића, кои ову записку своиручно и подписа. 31 октобра 1871 год., у Лозници. Ивко Поповић, наместник.

И плати га Евто Трифуновић ѿ села Шековића за споменъ и оставление грехов себи и своје другѣ и евлдѣ за гроша 470. Помяни, Господи, рабе и рабине свое: Евтѣ, Мариѣ, Илию, Цвию, Тодорѣ, Станицѣ,

І би тада попъ Ристо Савичъ и попъ Марко Поповичъ ѿ села Стрмице: 1871 настоятели свете цркве Ловнице и Рожества Христова.

Записи на Еванђељу (Москва 1861) у цркви Ломници.

1872

310. — Сија книга Мікаїла Піаїніча. Поклони мѣ је прото Теодоръ Ілічъ 8 Тешню, 25 фебрвара 1872.

Запис на Месецослову (Будим 1807) у цркви у Чечави.

311. Ови Салтиръ купи Раде Ристановићъ из явте Неђелишта, села Булевића. Даде га на даръ школи власанићкој у Власанице, месеца 1 марта 1872 године.

Запис на Псалтиру (Београд 1849) у цркви у Власеници.

312. — Прими попъ Иосифъ цриковни тевтеръ и писарство да пише кметовима сваке послове и есабе, на 1872, месеца ноемра 21 день. И дадоше мѣ пара гр(оша) 50 у ситнѣ и дѣката... 3.

Из књиге са белешкама попа Јосифа Савића. Приватна својина г. Саве Савића, пароха ломничког.

313. — Знати се: сия книга Летѣргиа естъ Гѣре и Гѣрѣне Арсенића и[з] села Петрово, место Лѣжано. Да имъ бode већни спомен док е годъ ѿве кнѣге, 1а... 1872.

Запис на Служебнику (руском, 1758) у манастиру Озрену.

1873

314. — Знано бѣди: када се ѣдари чам (= дам, стакло) на пенчере, на 1873 године, мѣсеца день анѣари 3... гроша.

Запис на зиду у ѣконоиону цркве Ломнице. — Нејасан је број гроша у запису: вероватно је 45.

315. — Оваі свіати Служебник јест свіа-таго храма Вознесеніа Христовог, купљен при іереіу Марку Лукићу, свештенику бијељанском, у вароши Бијелој житељу, 1862. Под[п]иса Ђ. Софреновић, учитель српске младежи. У Бијелој, 1 фебруара 1873 године.

Запис на Служебнику (Београд 1838) у цркви у Бијелој.

316. — Купци ове књиге јесу: Јосиф Поповић, Јован Ристић, богослови, у Београду 28 марта 1873 год.

Запис на руском Антологиону у цркви у Дугом Пољу.

317. — Сија јест Јермологија манастира светог Папраће. Ово подписа Јосиф Поповић јз

манастира Свете Тројце, мѣс(еца) 23 г јулија на 1873 године.

Запис на Ирмологији (Београд 1837) у манастиру Папраћи.

318. — Ово је Салтир Ђоке Милића. Учи код учителя Пере Ђокића из села Трнове, III-ег разреда, 1873 год.

Запис (двапут) на једном Псалтиру (Пешта 1855) у манастиру Тамни.

1874

319. — Знано буди када је ударјо снѣгъ 5 маја 1874 године. Подписа Стефанъ Т. Пауновић, учитель мачковачки, родомъ из Брчкогъ.

Запис у Ирмологији (Београд 1837) у цркви у Мачковцу.

320. — Сей Требник цркве Ја[а]њарске, храма святаго Предтечи Крестителя Иоанна, дароватъ повелѣниѣмъ благочестивѣйшаго и державнѣйшаго великаго государя и императора, всея Росси самодержца. Подписа га јеромонах и учитель школе јањарске Рафаил Павловић, родомъ из Србіе, рођенаго в' округъ валѣвском' близ' рѣке Саве, в' селѣ Орашци. 1874 године, у Јањи, 16 маја.

Запис на Требнику (Москва 1862) у цркви у Јањи.

321. — Знати се: сија јест книга Свето писмо попа Микаїла Јовановића. Узо је у Грачаници, 20 маја 1874 год. Ђорђо Поповић.

322. — Знати се: сия книга Свето писмо. Узо попъ Микаїло, 1874, јулиа 9го.

Записи на Светом писму (1871) у кући Саве Софренића у Бољанићу.

323. — Овај Осмогласник јест светог храма црквинскога у Црквини. Подписа јереј Ђорђо Поповић, учитель црквински, 14 августа 1874 године.

Запис на Осмогласнику (Цариград 1843) у цркви у селу Црквини, код Бѣс. Шамца. — Ђорђо Поповић је био син попа Аћима Стевановића.

324. — Сия божественаја књига естъ священојерея Цвѣтина Илића, родомъ изъ села Обудовца и пароха сувополског и январскаго, у Сувополо. 14 октомбра лѣта 1874, га купи одъ г. архимандрита Александра, м[анастира] Свете Тројце настоятеля, у Тамни, за 120 гроша. (Печат Александров).

Запис на Апостолу (Москва 1865) у цркви у Зовику.

325. — 1874. Знати се када загрміе месеца ноевра дана... 3.

Запис на Служебнику (Москва 1794) у Јеланској, у приватном поседу.

326. — Знати се када је умро Тоило Пауновић, учитељ брчански: 1870 године, 20 децембра. Подписа његов син Стефан, учитељ мачковачки, године 1874.

Ова књига Ирмологија свјаштеника госпоне Ристе и Стеве Поповића, оба из села Мачковца. Подписао их Лазар Милојевић, учитељ.

Запис у Ирмологији (Београд 1837) у цркви у Мачковцу.

1875

327. — Протоереу Марку за упокоеніе приложише њгова ђеца у свету Ловницу, год. 1875.

Натпис у два округла реда на кандилу изнад улаза у цркву Ломницу.

328. — Сеа божественая књига Свето евангелие Озрена намастира и приложи е маика моя Атанасия Ђурковица од села Мил'ана да иои буде вечни споменъ.

Ово је Вагелије Митра Ђурковића (= Ђурковића). Паскаса (?) 180, године 1875.

Записи на Еванђељу (Беч 1857) у манастиру Озрену.

1876

329. — 1876, 13 феруџра, ови Салтир Јове Станојевића из Тешня узетъ од Цвијана Лазаревића за гроша 240.

Запис на једном Псалтиру у цркви у Дервенти.

330. — Попъ Јованъ знати се... када се рѣкоположи у Сараевѣ... одъ Ањтима н[а] 1876, маия 28 данъ.

Запис на зиду у апсиди цркве Ломнице.

331. — Овај Часловацъ кѣпио самъ одъ наслѣдникахъ Анастаса Габелића у Бродѣ, дне петакъ 22 октоврја 1876. Младенъ А. Михаиловићъ. (Ударен и печат, латиницом и ћирилицом).

Запис на Часловцу (Будим 1854) у цркви у Пожарници.

332. — Сия књига естъ попа Стояна Станковића. Обнови е Кршия Теићъ, 1876.

Запис на Осмогласнику (Цариград 1843) у цркви у Чечави.

1876(?)

333. — Знати се када се начини се млин на Остружној и одкупио сам ред од Муамеда Дедића.

Како е попъ Јанко градиш млинъ на Остружној. Кѣпио самъ редъ од Мѣамеда Дедића, и биш е туй Биело Лѣгоничъ и Симе... 18.6.¹⁾

Запис на Зборнику (Беч 1792) у цркви у Појезној.

1877

334. — **Сѣ** књига **Евангелие** попа **Стояна** **ѡтѣ** **села** **Чечаве**, **лѣта** 1877.

Запис на књизи Страсна еванђеља (Москва 1782) у цркви у Чечави.

335. — Крстић Симо, учећи 1877 г., јулја 8 дана, учитељем Agatangellom.

Запис на Псалтиру (Београд) у цркви у Пурачићу.

1878

336. — **Нека се знаде** када **Швако Франц** **ѡзѣлѣ** **доби** **Боснѣ** 1878 **године**.

Запис на зиду крај десне певнице у цркви Ломници.

337. — Нека се знаде када доби Австрија Боснѣ 1878 године.

Запис на зиду између нартекса и наоса цркве Ломнице.

1879

338. — Ови Путир приложи за спомен свога сина Михајила Ковачевића Кока Јов. Ковачевића, који се прѣстави у Брчком 5 тог марта 1879 год. Гради М[а]рко Мапановић.

Натпис на једном малом путиру у цркви манастира Тамне.

339. — Сия књига Требник иермонаха Теодосија Бабића. Дарова ми га оваи ручни Требник и петраил и све одејание што треб[а] за свѣштеника високопреосвѣштени митрополит Иларион Рогановић г. 1879 маиа 12. Теодосие Бабић. Исти дан цревени поиас, г. 1879.

Запис у Требнику (Москва 1877) у манастиру Папраћи.

340. — Овај дом создаи купно с манастиром, во времена србски владатеља које многе буре претрпио: четри пута од варвара спален и порушен би последњи пут 1875 г. августу 22. Турци га опљенише и изгореше а проигумана старца пред манастиром посекоше, архимандрита Александра с братством у заточење отераше, кои су доста времена у заточењу муке трпили. — По избављењу свом г. Александер, архимандрит, сеи манастир и

¹⁾ Трећа бројка у години нејасна, али је врло вероватно да је било 7.

овај дом за обиталиште својим трудом и с помоћу народа обнови 15 августа 1879 год.

Натпис на плочи која сада стоји у звонари манастира Тамне.

341. — 1879. Поповић из села Стрмнице нові свештеникъ Вићентије нека се знаде када пріде.

Запис на зиду у апсиди цркве Ломнице.

1880

342. — Сја книга Типиконъ светога манастира Папраће. Подписа га Василия Б. Станковићъ, учећи дѣцу првога разреда. Бистъ родомъ изъ села Папраће. Подписа га при почетку ученя дѣце 1/3 марта н[а] 1880 лѣто. Исусе благій, помилуј мене, раба твоего.

Запис у Типику (Москва, 1844) у манастиру Папраћи.

343. — Сја книга Зборникъ је Георгие Новића, пароха Осине. Пет. (?) 1880, 30 маја.

Запис на Великом зборнику (Нови Сад 1878) у цркви у Осињи.

344. — На дан 1 октомбра (1)880 подиже се звоно на свјати храм у Мачковцу.

Запис у Ирмологији (Београд 1837) у цркви на Мачковцу.

345. — Знати ся когдa бист учителѣм у ма(на)стиру Папраћи Василия Буниевацъ или Станковићъ, родомъ изъ Папраће. Поучи времена или године 1880. Наставникъ бистъ калудѣр Паісія Филиповићъ. Подписа учителъ Василия Буниевацъ или Станковић.

І поучи се ірватски кодъ господина капетана Романића. *Vasilija Stanković piša irvatski.*

Запис на Апостолу (Беч 1795) у манастиру Папраћи.

346. — Чудо велико када се покраде црква Ловница, 1880. Тада би велика кавга међу поповима и кметовима.

Из књиге са белешкама попа Јосифа Савића. Приватна својина г. Саве Савића, свештеника.

1880

347. — Службеник свијашченојереја Боже Лугоњића. Иза њег оставше његову синовц[у] свијашче[но]јереју Стојку. Од јереја Стојка оставше његовијем дв[о]јици синова: свијашченојереју Стеви и свијашченојереју Мики, а од њија оставше сина попа Стеве Ђорђе.

Запис на Службенику (Москва 1794) у Јеланској, у приватном поседу.

1881

348. — Пентикостар милошевачке цркве. Набави га црквени одбор преко Петра Гајића, учитеља у Бос. Шамцу, 16/5 1881 године.

Доцније двапут, оловком и мастилом: Ову књигу приложи Игњо и Илија Давидовић. У Милошевцу, 31 маја 1881.

Записи на Пентикостару (Беч 1855) у цркви у Милошевцу.

349. — Овај Службеник донешен је из Милошевца од попа Марка, 1875 год., и наша га је црква присвоила зато што је исти поп Марко служио од ове цркве парокију 1876, 77, 78, 79 год.), а никаквога право нас имо нито (= није имао на то), особито што је венчавао безане (= безаконе?) ствари и узимо по # (= дукат) од једног. Зато је одбор црквени решио да то остане за ту исту цел, и нема га право нитко однети одовдене. У Дубици, 1881, 6/7. Одбор црквени 1881 годи(не) ка[да?] је биро.

Запис на Службенику (Будим 1799) у цркви у Д. Дубици.

350. — Триодон милошевачке цркве. Набавише га одборници цркве преко Петра Гајића, учитеља у Б. Шамцу, 16/5 (1)881. Приложи Гаро Лукић у Милошевцу 1 септембра 1881.

351. — Триодион овај приложи светом храму Гајо Лукић, земљоделац у Милошевцу. Написао је ово горе неколико речи Јоца, тј. Јован П. Драгић, учитељ.

Записи на Триоду (Беч 1855) у цркви у Милошевцу.

352. — Аз раб Божи грешни учителъ Лазар Милојевић из Сарајева. Знано буди: бих учителъ у селу Мачковцу, од 17 августа 1880 па до 1881, 17 августа, и намучи се. И овде ожени се проклетом Митром из Челића и побѣже у Турке, проклета она била! Сваког брата Србина молим да се он чува од проклети жена. Лазар Милојевић, учителъ, 10/12 1880 година.

Запис у Празничном минеју (Москва, из доба неке царице) у цркви на Мачковцу.

1882

353. — Ова света црква осветита од господина митрополита Савве Косановића из Сарајева, и родом из Херцеговине, у Лужанима 31 августа 1882. Илія Иићића, сингелъ и парок.

Запис на Службенику (Москва 1862) у цркви у Лужанима. Службеник је даровао 1885 год. Симо Самарцић из Бос. Брода.

¹⁾ Тих година био је дубички парох поп Симо у Србији.

1883

354. — Ову књигу Празничку минају приложи Милоје Вуковић и то у цркву црквинску, 14 априла 1883 годи(не).

Запис на Празничком минеју (Москва 1862) у цркви у Бос. Шамцу.

355. Би велико вријеме или град, 1883 године, које је падало од 3 литре и све је побило у коријен, 30 маја. и тако даље уторар (уторак?) пред Тројце.

Запис у Цветном триоду (Москва 1860) у цркви у Мачковцу.

1884

356. — Ову божествену књигу Пролог одкупи частни хришћанин Анто Лучић из села Ченгића своје сину и свему роду своје. 6 јануара 1884, у Тавни. Анто Лучић.

Запис на Минеју за децембар (Москва 1875) у манастиру Тамни.

357. — Ову божествену књигу одкупи частни хришћанин Тома Калојић из Пилице, за спомен себи и роду свом. 6 јануара 1884, у Тавни.

Запис на Минеју за мај (Москва 1875) у манастиру Тамни.

358. — Ову божествену књигу Пролог одкупи Симо Ристић из Коневца за спомен себи и роду свому. 6 јануара 1884, у Тавни.

Запис на Минеју за новембар (Москва 1875) у манастиру Тамни.

359. — Ову божествену књигу Пролог одкупи частни кршћан[ин] Евто Крсмановић из Бџлошевца за спомен себи и роду свом. 6 јануара 1884 лџта, у Тавни.

Запис на Минеју за мај (Москва 1875) у манастиру Тамни.

360. — 1881 год(и)н(е) престави се пре-свитер[а] Ђука, попадиа попа Стев[ана], годи[не] 1884, у Чистџ понеделаџ.

Запис на Општем минеју (Москва 1797) у цркви у Појезној.

361. — Ову божествену књигу одкупи побожни кршћанин Перо Гаћ из Поребрица за здравлџ и спомен себи и роду. своје, 27 мај 1884 лџта, у Тавни.

Запис на Минеју за јули (Москва 1875) у манастиру Тамни.

362. — Сеја књига Минаја обшча Стеве и Михајла Стојковића, свештеника у Јеланској. Обнови је Јеврем у Чечави, 10 јулија 1884.

Запис на Општем минеју (Москва 1797) у цркви у Појезној.

363. — Сеи дискос приложи задужбини србски краљева, манастиру Тавни, храму свете

Троице, Перо Уљаревић, трговац из Брчког, 15 августа 1884.

Нагпис на дискосу у цркви манастира Тамне.

364. — Ја, многогрешни митрополит добро-босански и ексарх све Далмације, дођох каноничном посјетом у свету обитељ манастир Озрен, храм с(вја)таго отца Николаја. 17 августа 1884. АЕМ. добро-босански Савва Косановић.

Запис у Еванђељу (Беч 1857) у манастиру Озрену.

365. — Петар Стефановић, капелан у Уљми, (у Банату), поклања овај Псалтир тешањској св. цркви у Босни. Уљма, 30 октобра 1884.

Запис на Страсним еванђељима (Москва 1854) у цркви у Тешњу.

1885

365. — На једном Псалтиру (Будим 1838) запис да га је цркви у Лужанима даровао Симо Самарцић из Брода, посредством Илије Инђића.

1886

367. — Поклон од Стефана Нешковића, родом Темишварац — 19 10 1886 — за св. манастир Озрен. При игуману Тимотији Вита-новићу.

Запис на икони Вознесења (рад Саве Петровића из 1847 г. у манастиру Озрену.

368. — Илија П. Инђића, синџел, Босна Бродџ, фебруара 1886 год. Родно мјесто моје мило село Милошеваџ, котар Градаџаџ. Родио се 15 јули 1832.

Запис на Служебнику (Београд 1838) у цркви у Добоју.

1887

369. — Сия књига Требник иермонаха Теодосия Бабића из села рођен у Фатници г. 1832, месеца 15 иуниа, а крштен истога иуниа 28. Воспремник ереи Тривко Гаћинић из села Меке Груде, бивши парох у реченоме Бабићу Илија, а пошто не рукоположен Теодосие. Г. 1870 за џакона, марта 8, а за свештеника 9 марта, иермонах Теодосие Бабић у Мостару од високопреосвештенога митрополита Прокопиа, владике ерцеговачкога у Мостару.

370. — Рођен г. 1832 иуна ден 15 а крш(тен) 28 иуна. Учио у манаст(и)ру Добричеву, а рукоположен у Косиереву г. 1870 8 марта за џакона, а 9 за свештеника у Мостару од високопреосвештенога митрополита херцеговач-

кога Прокопија и дошао у манастир Косиерево исте године 1870 и ту послуживо божију службу, док се забунило, године 1874. Иа пођок у усташе године 1875. Исте године забуни се и Турци запалише манастир, г. 1875. А иа бик, иа исти све бик у воину, док се умири. Онда дођок на Цетине, пошто се умири. Прими ме почивши митрополит Иларион Рогановић, по наредби неговога величанства Кназа I Николе Петровића. Бог [г]а живио! Служик на Цетине у манастиру код светога Петра на Цетине до године 18... Отален сам по старијем власти кр[е]пљу. Г. 1880,¹⁾ пошао са Цетина по наредби истога величанства) К(наза) Н(иколе) П(етровића). Године 1880 у Косиерево и стаиак у Косиереву код] светога Арсенија и служик у исто Косиерево до године 1887. Августа 26 переђок у Билећу, а из Билеће у Босну.

Записи у Требнику (Москва 1877) у манастиру Папраћи.

371. — Ову књигу Турци су заплаћкали о буни 1875. Ја сам је некако измакао од Турака, и била је код мене забачена. Данас сам је изнашао и прилажем је цркви лијешћанској храма Шестствија св. Духа. Дервента, 3 децембра 1887. Ристо Р. Танасић.

Запис на Ирмологији (Москва 1854) у цркви у Лијешћу.

1888

372. — Да се знаде: био сам у селу Мачковцу учитељ за годину (18)81/2. Подписа Лазар Милојевић, учитељ из Сарајева, родом из Сарајева. Ристо Митраовић, Лазар Милетић.

Запис у Ирмологији (Београд 1837) у цркви у Мачковцу.

око 1888

373. — Знано буди: овде сам био учитељ без плате. Зато светујем свакога да се узме у памет. Лазар Милојевић, учитељ.

Запис у Празничном минеју (Москва, из доба неке руске царице) у цркви на Мачковцу.

1890

374. — Јован Ристић, свештеник, године 1890, која се година признаје да је добар род дала у свему без дрвеног рода. Исте године гусијеница појела је све на дрвешћу: и лист и род. 20/7 1890.

Запис на једној књизи (Службеник?) из доба Франца I) у цркви у Д. Дубици.

¹⁾ Првобитно писало: 1880, па исправљено на: 1881. Остављам 1880, јер следећа година није исправљана.

1891

375. — Ја грешни и недостојни јеромонах Платон Радовановић дођох у м(анастир) Папраћу по наредби високе духовне власти и високе Земаљске владе као администратор истог манастира и додијељене му парохије, у м. Папраћу. 22 јануара 1891.

Запис у књизи Молебна пјенија (Београд 1838) у ман. Папраћи.

376. — Ово је књига јест Требник Јована Јотановића. Купи је од Митре попа Симе за 1 фор. [ш]еина, 14 новембра године 1891. Јотановић.

Запис на руском Требнику (из доба царице Катарине) у цркви у Чечави.

1891. 1892.

377. — 1891 и 1892 била је велика тробоља у народу, од чега је много и помрло народа. Највећи би лиек сирће добро, борота, типса, нишадор и чивит, и то пијући, и б(ијели) лук.

Запис руком свештеника Јована Ристића на једној књизи (Службеник? из доба Франца I) у цркви у Д. Дубици.

1892

378. — Дође архимандрит Кјрил Ацић у манастир Папраћу, на дан 8 септембра 1892.

Запис на Минеју за септембар (Москва 1846) у манастиру Папраћи.

1893

379. — Дошо сам у манастир Папраћу из манастира Моштанице у Босанској Крајни у котару Босанске Костајнице, 23 августа 1892. Манастир Папраћу нашао сам у највећем нереду без пода и без ичега: ни марве ни земље своје, те сам у години 1893 цркву подподио, 5 кућа кмета за цркву купио, виноград у Великој Њјви засадио. А сваком брату настојатељу истог манастира препоручујем и молим га да би по своју дужност прама овој светињј чинио за побољшење и напредак исте цркве. У манастиру Папраћи, 25 марта 1893. Архимандрит Кирил Ацић.

Запис у Типику (Москва 1844) у манастиру Папраћи.

380. — Дошељ из Дервенте 20 децембра 1893 у Озрену. Родом из села Милошевца, котар Градачац, Илија П. Инђић, синђељ, управитељ и парок.

Запис у Службенику (руском, 1758) у манастиру Озрену.

1896

381. — Знати се: книга *Миниа* празнићка. Къни е Петаръ, синъ Стоана Панзела, за своје здрављѣ и пре[д] дѣшѣ свога рода. Яминъ! Он къни и приложи ѣ ѣелию за вѣѣни поменъ. Яминъ! Мѣсеца марта 22, 1896.

Запис на Празничном минеју (Москва 1862) у цркви у Осини.

382. — Сеи Требник бје јереи[а] Јоана Апостоловића, пароха рачанског. Престави сја 5 декембра 1896, у 54 години.

Запис на Требнику (Беч 1735) у цркви у Бијелој.

383. — Сия книга Децембр у цркве тузланске. На 1896 поклони Обѣина тузланска, поклони новой црквѣ пожарничкои у Пожарницу.

Запис на Минеју за децембар (Москва 1793) у цркви у Пожарници.

1897

384. — Дошао сам у ову св. обитељ за управитеља 15 јануара 1894 год. у 25 год. свештеничке службе у вароши Брчком а у 47 год. старости. Тавна, Манастир Св. Троице, 1/1 1897 год. Константин Јовичић, архимандрит.

Запис на Минеју за јануар (Москва 1875) у манастиру Тамни.

385. — 1897 сасвим рђаво родила у свему.

Запис руком попа Јована Ристића на једној књизи (Служебник? из доба цара Франца I) у цркви у Д. Дубици.

1898

386. — Од Стеве Апостоловића, писара код др. Поповића, адвоката у Руми, као својину свога покојног оца јереја Јована, пароха рачанског, и пред смрт сибачког пароха, овај „Требник“ поклони мужу своје родице Даринке, јереју Димитрију М. Кудретеновићу, адм. парох. у Бијелој, дне 11 маја 1898 год.

Запис на Требнику (Беч 1795) у цркви у Бијелој.

1904

387. — Бугарски Псалтир Петра Лазаревић, свештеника зворничког од 1881 год., загонског 1896, козлучког 1901 па даље. Подиго цркву у Загонима 1900, у Козлуку 1904.

Запис на бугарском Псалтиру (Цариград 1860) у цркви у Козлуку.

1908

388. — Ову св(ету) и божествену книгу прилажем светој цркви мојој у Козлучкој у

спомен мојих непријатеља и тужитеља. Колико им крив био, толико ми Бог помагао, а тако исто и њима и њиховим најмилијим, те ме осуждаше на правди Бога. Бог им судио, вратио и платио по заслуги њиховој. 13 маја 1908. Петар Лазаревић, свештеник, пресједник црквене општине.

Свак зна да сам поквалу заслужио, а Глигор мишљаше неће умријети. Наплати му се моја патња.

Запис у једној малој руској књизи (Требник?) у цркви у Козлуку. Односи се на једну незаслужену казну по па Петра, ког су Аустријанци обесили 1914: тужакали неки по па због градње цркве. У то време, и један сељак се женио по четврти пут. Послата молба Патријаршији у Цариград да му се одобри склапање брака по четврти пут, али је молба одбијена. Сељаци отворили телеграм у ком је стојало „не дозвољава се“ и избрисали оно „не“. Поп то пошаље владици. А владика оптужи по па Петра да је он брисао. Поп Петар буде кажњен са шест недеља епитимије. Доцније је прави кривац признао дело.

1908

389. — Јоаникије Петковић, јером(онах), дође у св. ман(астир) Озрен 24/11 08 из ман. Житомислића (Херцеговине).

Запис на Триоду (Москва 1835) у манастиру Озрену.

1915

390. — Јеромонах у Тавни св. Троице, Подриње, 1915 год. дошао из Озрена. Антим.

Запис на Служебнику (руском, из доба царице Јелисавете Петровне) у манастиру Озрену.

391. — † Филип Вишњић, слепи гуслар, родом из овдашњег села Трнове, песмом дизаше дух Србинов, опева Карађорђевог устанак и борбе Срба с Турцима за крст часни и слободу златну.

Константин Јовичић, архимандрит, добро управља овим манастиром од 1894—1914 г. За идеју ослобођења на избегличком путу 1915 год. у Призрену остави своје кости.

Натпис на једној плочи (постављеној знатно доцније) на северном зиду цркве манастира Тамне.

392. — Добровољци у светском рату 1914—1918 изгинуше:

Јењо Филиповић из Пилице,
Коста Илић из Бјелошевца,
Млађен Јовановић из Трнове,
Васо Петровић из Бањице,

Петар Радовановић из Крћине,
Живан Докнић из Ченгића,
Станко Манојловић из Локања.

Заточеници у Араду преминуше године 1915:

Гавро Гаврић из Главичица,
Михаило Марић из Трнове,
Стево Петровић из Кацевца,
Илија Перић из Пилице,
Јефто Старчевић из Ченгића.

Свима слава и вечан спомен!

Натпис на плочи на северном зиду цркве
манастира Тамне.

393. — Би велико вријеме 1929 год, на
треће Тројице уторак. Исто је падало као и
прије 46 год., као што је горе описано.

Запис иза сличног записа од 1883 год. у
Цветном триоду (Москва 1860) у цркви на
Мачковцу. — В. број 355.

394. — Од освештања цркве, које је било
1 октобра (Покров св. Богородице) 1882 г.,
посјетили су ову цркву епископи:

I. 1891 г. митрополит зворн.-тузлански г. Дио-
нисије Илијевић, кад је црква прекривана
бакром.

II. 1894 г. митрополит зворн.-тузлански г. Ни-
колај Мандић, кад је проводио организацију
парохија.

III. 1903 г., маја 18, свратио се је митроп.
зворн.-тузлански г. Григорије Живковић, вра-
ћајући се из Милошевца, ће је у одбрани
православља од језуита проповједо.

IV. 1929 г., 8 септембра, каноничку визита-
цију обавио је г. Нектарије Круљ, епископ
зворничко-тузлански. Нека се зна! Поп Ђоко.

Записи на једном Службенику (Москва 1854)
у цркви у Обудовцу. (Поп Ђоко Јовановић је
умро 1935).

1933

395. — Ја Василија Ерлетић, син Симин,
ступио сам за пјевницу као појац дне 8 сеп-
тембра по старом календару 1930 године, у
Црквини. Потписо се својом руком дне 1 ја-
нуара 1933 год.

Запис на Осмогласнику (Цариград 1893) у
цркви у Црквини, код Бос. Шамца.